

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-27-05

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 125

Kaina 50 c.

DRAUGAS

PERIODICALS

June 28, 2005

Vol. XCVI

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS - TUESDAY, BIRŽELIO - JUNE 28, 2005

Šiame numeryje:

Saulės spindulių nauda ir žala. Vytautas Sirvydis — Pasaulio širdies ir krūtinės lastos chirurgų draugijos prezidentas. 2 psl.

Kas yra vėliava? Užriebio lietuviai — kertamos šakos. Du ministrai. 3 psl.

Atsispirk prievartautojui. Pirmoji komunikacija vienodais drabužiais. Bažnytinės muzikos festivalis. 4 psl.

Būsimos motinos mityba ir vaiko svoris. 5 psl.

Čikaga iškilmingai paminėjo Upton Sinclair romano „Džiunglės“ 100 metų sukaktį. 6 psl.

Sportas

* Minnesota valstijos (JAV) vasaros lengvosios atletikos lygos varžybose sekmdienį naujo Lietuvos moterų 3,000 m kliūtinio bėgimo rekordo autore tapo Rasa Michniovaite-Troup. Ji distanciją įveikė per 9 minutes 53.17 sekundes. Anksčiau R. Michniovaite-Troup priklausęs šios rungties Lietuvos rekordas — 9:56.51 — buvo užfiksuotas praėjusių metų gegužės 21 dieną.

* Pirmadienį Rusijoje vykusiose draugiškose rungtynėse Lietuvos jaunučių (iki 16 metų) mergaičių rinktinė 78:72 nugalėjo Kinijos bendraamžes bei atsirevanšavo už pralaimėjimą (51:57) ten pat vykusiamė dvilikos komandų turnyre. 16 taškų nugalėtojoms šiose rungtynėse pelnė Gintarė Petronytė, 14 — komandos kapitone Agneta Morkūnaitė.

* Sekmdienį Vokietijoje baigėsi tarptautinė buriavimo regata. Pirmą kartą Lietuvos buriavimo istorijoje šioje regatoje buvo iškovota pirmoji vieta. Olimpinėje moterų „Laser Radial“ jachtų klasėje nugalėjo Gintarė Volungevičiūtė.

* Anglijos vykstančiame Wimbledon teniso turnyre įpusėjo moterų vienetų aštuntfinalio varžybas. Nugalėtojos titulą ginanti antrioji turnyro raketė aštuoniolikmetė rusė Marija Šarapova aštuntfinalyje 6:4, 6:2 nugalėjo 26 metų prancūzė Nathalie Dechy.

Naujausios žinios

* Du Lietuvos policijos pareigūnai išvyko į ES policijos misiją.

* Pasieniečių gretas papildys septynios dešimtys jaunų pareigūnų.

* Prezidentui pasiūlyti trys kandidatai į Aukščiausiojo Teismo skyriaus pirmininkus.

Valiutų santykis

1 USD — 2.838 LT

1 EUR — 3.452 LT

Lietuva ir Didžioji Britanija sutaria dėl ES ateities

Prezidentas Valdas Adamkus (k) susitiko su Didžiosios Britanijos Europos ministru Alexander Douglas. Valdo Kopūsto (ELTA) nuotr.

Vilnius, birželio 27 d. (ELTA) — Lietuvos užsienio reikalų ministras Antanas Valionis ir Didžiosios Britanijos Europos ministras Alexander

Douglas teigia matą daug bendro dviejų valstybių pozicijose dėl Europos Sąjungos (ES) ateities, rinkos ekonomikos stiprinimo ir ES biudžeto per-

spektyvos. Taip Lietuvos ir Didžiosios Britanijos ministrai tvirtino pirmadienį Užsienio reikalų ministerijoje surengtoje spaudos konferencijoje.

Lietuvos diplomatinės vadovas pareiškė optimistiškai žiūrėti į tolesnes derybas ir konsultacijas ieškant ES išsylančių problemų sprendimo.

Savo ruožtu A. Douglas teigiamai įvertino susitikimo su A. Valioniu rezultatus ir tvirtino, jog šis susitikimas rodo Lietuvos ir Jungtinės Karalystės santykių svarbą.

„Manau, jog turime daug bendro pagrindo sutarimui — ir turint galvoje Lietuvos vaidmenį atkuriant vieną iš Afganistano provincijų, ir rinkos ekonomikos stiprinimą, ir finansų bei biudžeto perspektyvas, taip pat kitus bendrus darbus, kuriuos dirbame ir tęsiame“, teigė britų vyriausybės narys.

Pasak jo, Lietuva ir Didžioji Britanija jau anksčiau turėjusios daug bendrų politinių nuostatų. A. Douglas teigimu, Didžiosios Britanijos bei ją palaikiusių valstybių nepritartimas ES valstybių vadovų susitikime siūlytam Sąjungos biudžeto projektui buvęs naudingas naujosios ES narėms.

„Noriu aiškiai pasakyti, jog toks biudžetas, koks buvo pasiūlytas, naudingas senosioms valstybėms narėms. Tuo tarpu Didžioji Britanija visada tvirtai rėmė naujas valstybes narys. Mes manome, jog naudos paskirstymas turėtų būti lygiavertis visų ES šalių atžvilgiu. Manau, per artimiausius 6 mėnesius, kol Didžioji Britanija pirmininkaus Europos Tarybai, mes smarkiai dirbsime siekdami įtikinti kitas valstybes patvirtinti kitą biudžeto projektą“, tvirtino britų ministras.

Perspėjama apie galimą nekilnojamojo turto kainų „burbulo“ sprogingą

Vilnius, birželio 27 d. (BNS) — Pasaulyje nenutylant kalboms apie galimą nekilnojamojo turto kainų „burbulo“ sprogingą, Lietuvoje apie tai kol kas kalbama tik puse lūpų.

Tačiau žinovai perspėja, kad pasikeitus rinkos sąlygoms, būsto kainos šalyje gali staiga smigti žemyn, pirmadienį rašo dienraštis „Lietuvos rytas“.

„Pasikeitus ekonominėms sąlygoms, pavyzdžiui, padidėjus palūkanoms ar įvedus nekilnojamojo turto mokestį, žmonės pamatys, kad turto kainos nebedidėja arba net mažėja. Tada prasidės atvirkstinė reakcija — žmonės stengsis atsikratyti būsto, kurį įsigijo tam, kad uždirbtų iš kainų skirtumo“, sakė Lietuvos banko Ekonomikos departamento direktorius Raimondas Kuodis.

Pasak jo, būtent todėl žmonės prieš perkant butą verta pamąstyti apie ateitį.

Nekilnojamojo turto bendrovės „Ober-Haus“ vadovo Vyto Zabliaus teigimu, nekilnojamojo turto kainos didėja kur kas sparčiau nei gyventojų galimybės jį įsigyti.

„Todėl galima tvirtinti, kad kainos dabar yra per aukštos. Bet yra kita problema — statybų tempai pas mus yra labai lėti. Manau, kad dėl menkos butų pasiūlos jų kaina neturėtų staigiai kristi — veikiau ji tiesiog kurį laiką nedidės“, sakė V. Zabliaus.

Vilniuje naujų butų kainos didėja gerokai sparčiau nei gyventojų algos. Per trejus metus butai pabrango maždaug dvigubai.

Statistikos departamento duomenimis, vidutinis darbo užmokestis (atskaičius mokesčius) pirmąjį šių metų ketvirtį buvo 912 litų — 9.48 proc. didesnis nei prieš metus. Taigi jei ir toliau gyventojų pajamos didės bent po 9 proc. per metus, prireiks beveik dešimties metų, kol jos išaugs dvigubai.

Subliūskus kainų „burbului“, labiausiai nukentėtų ne bankai, o nekilnojamojo turto pirkėjai. Jų turimas turtas rinkoje būtų vertas kur kas mažiau, nei už jį sumokėta suma. Be to, bankui toks gyventojas būtų skolingas didesnę sumą, negu vertas jo turtas.

Praėjusį ketvirtadienį po sunkios ligos Kaune miręs Paberžės klebonas, kunigas bei pamokslininkas Tevas Stanislovas pirmadienį palaidotas Paberžės bažnyčios šventoriuje. Žymios ir kontroversiškos asmenybės laidotuviuose dalyvavo premjeras Algirdas Brazauskas, kiti politikai, visuomenės veikėjai, Lietuvos vyskupai. Mišias už velionį aukojo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Eltos nuotr.

A. Kubilius: Vilniaus mero atsistatydinimas — neišvengiamas

Vilnius, birželio 27 d. (BNS) — Prezidento Valdo Adamkaus pasitikėjimą praradęs Vilniaus meras Artūras Zuokas turės atsistatydinti.

Tokią nuomonę išsakė Seimo opozicijos vadovas, opozicinės Tėvynės sąjungos pirmininkas Andrius Kubilius.

„Aš manau, kad jis neišvengiamai turės atsistatydinti“, sakė A. Kubilius, pažymėjęs, jog tokio A. Zuoko sprendimo tikisi „per kelias artimiausias savaites“.

Konservatoriai sustabdė savo dalyvavimą sostinės tarybos valdančiojoje koalicijoje, bet žada ją sugrįžti ir paremti kitą liberalcentristų kandidatą į merus, jeigu A. Zuokas pasitrauks.

A. Zuokas sustabdė savo igaliojimus opozicinės Liberalų centro sąjungos pirmininko poste, bet atsiskako pasitraukti iš mero posto.

Praėjusią savaitę A. Zuokas netikėtai pasiūlė surengti tarybos balsavimą dėl pasitikėjimo juo, bet dalis frakcijų, tarp jų ir Tėvynės sąjungos, atsisakė dalyvauti balsavime.

Manoma, jog iš ūkio ministro ir Seimo nario pareigų pasitraukus valdančiosios Darbo partijos vadovui milijonieriui Viktorui Uspaskichui, kuriam prezidentas taip pat išreiškė nepasitikėjimą, visas politikų ir visuomenės dėmesys nukryps į A. Zuoką.

„Oligarchinio veikimo požymių yra ne tik Kedainiuose, pakankamai daug požymių yra ir Vilniuje bei kituose miestuose. Mes tai sakome atvirai, bet kiti bando to nematyti. Tačiau tai, kad mes nebijome pasakyti teisybės ir akis, yra mūsų nesutarimų su liberalais Vilniuje priežastis“, pažymėjo A. Kubilius.

Tiek laiko slapstytis sugeba tik retas patyręs nusikaltėlis, o čia paprastas mokytojas... Pasirodo, jis ne iš kelmo spirtas.

E. Šmidt, priklausiusio ul-

A. Salamakinas: liepto galas buvo aiškus jau seniai

Vilnius, birželio 27 d. (BNS) — Buvusio Seimo Etikos ir procedūrų komisijos vadovo Algimanto Salamakino pranešimui dėl Darbo partijos vadovo Viktoro Uspaskicho politinės ateities išsipildė su kaupu.

Socialdemokratų partijos atstovas pastaraisiais metais buvo nuolatinis V. Uspaskicho politinių varžovų ir itin griežtas jo veiklos vertintojas, rašoma „Lietuvos ryte“.

Apie V. Uspaskicho karjerą — griežtas jo kritikas A. Salamakinas: „Liepto galas buvo aiškus jau seniai“.

„Netikiu, kad V. Uspaskichas visam laikui traukiasi iš didžiosios politikos — juk į ją investavo milijonus. Tai tėra tikras atsitraukimas, galbūt siekiant išvengti ir kokių nors naujų, visuomenės dar nežinomų faktų atskleidimo. Tad dabar yra gera proga įvertinti, kaip šis veikėjas pasiekė valdžios olimpą. Neturėtume manyti, kad V. Uspaskichas atsistatydino ir dabar galime ramūs užversti šį istorijos puslapį. Manau, kad turi būti įvertinta, kodėl aukšti valstybės pareigūnai, politikai, saugumas, teismai, prokuratūra ir kiti nematė, jog žaidžia ne su didmeistriu, o su tikrai antrą kartą šachmatus matančiu kombinatoriumi. Ar dėl to dabar neturime iš gėdos rausti visi?“, kalbėjo A. Salamakinas.

Seimo nariai džiaugiasi Lietuvos pergale Strasboure

Vilnius, birželio 27 d. (BNS) — Seimo delegacijos Europos Tarybos Parlamentinėje Asamblėjoje (ETPA) nariai džiaugiasi laimėjimą pergalę ginčė su Rusijos atstovais dėl Baltijos šalių okupacijos.

„Mes įtvirtinome savo istorines pozicijas. Mes esame tuo labai patenkinti“, sakė delegacijos narys Emanuelis Zingeris.

Praėjusią savaitę Strasboure posėdžiavusi ETPA priėmė nutarimą, kuriuo paragino Rusiją vykdyti anksčiau duotus įsipareigojimus, tarp jų — paremti asmenų, deportuotų iš okupuotų Baltijos šalių, sugrįžimą į tėvynę.

Rusijos delegacija, kuriai vadovauja Valstybės Dėmos Tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas Konstantin Kosačiov, siūlė žodį „okupuotų“ išbraukti.

44 ETPA delegatams balsavus „už“, 64 — „prieš“ ir 12 susilaikius Rusijos siūlymas buvo atmestas.

E. Zingerio teigimu, K. Kosačiov siūlymą išbraukti žodį „okupuotų“ pagrindė tuo, jog Rusija nepripažįsta Baltijos šalių okupacijos.

„Jo pasakymas, jog Rusija juridškai nepripažįsta okupacijos yra žingsnis atgal, palyginant su prezidento Boris Jelcin pasirašyta sutartimi“, pažymėjo E. Zingeris.

E. Zingeris pareiškė, jog Lietuvos Užsienio reikalų ministerija turėtų paprašyti Rusiją paaikškinti, ar K. Kosačiov išreiškė oficialią Maskvos poziciją.

Prezidentas B. Jelcin yra pasirašęs Rusijos ir Lietuvos sutartį, kurioje yra užfiksuotas aneksijos faktas.

Prezidentūra negali paaikškinti, ką A. Zuokas veikė V. Adamkaus namuose

Vilnius, birželio 27 d. (BNS) — Prezidentūra negali paaikškinti, kaip tarp savaitgalį vykusio vakarėlio pas prezidentą Valdą Adamką svečių atsirado Vilniaus meras Artūras Zuokas, kuriam prezidentas neseniai netiesiogiai yra pareiškęs nepasitikėjimą. Pats A. Zuokas teigia, jog atskirų kvietimų artimiausiai buvusio V. Adamkaus rinkimų štabo komandai nebuvo siuntinėjama, taigi ir jis dalyvavęs be atskiro tokio pakvietimo.

Prezidento asistentė Božena Krasovskaja sakė, jog šį vakarėlį šalies vadovo namuose, skirtą V. Adamkaus pergalės prezidento rinkimuose metinėms pažymėti, rengė organizacinis komitetas, kurį sudarė ne vienas žmogus.

„Mūsų pozicija buvo — sukvieisti tuos, kurie buvo ir padėjo štabe kaip visuomeniniai patarėjai — tie, kurie dirbo juoda darbu“, sakė B. Krasovskaja. Žurnalistų paklausta, ar A. Zuokas taip pat buvo visuomeninis patarėjas, B. Krasovskaja teigė, jog A. Zuoko tarp jų nebuvo, taigi ir svečių sąrašą jo neturėjo būti.

Prezidento patarėjas, buvęs rinkimų štabo vadovas Darius

Gudelis taip pat sakė nežinąs, kieno kvietimu A. Zuokas atvyko į vakarėlį V. Adamkaus namuose. D. Gudelis sakė pats buvęs pakviestas B. Krasovskajos, šio vakarėlio neorganizuojančios, todėl nežinąs, ar A. Zuokas buvo kvieistas.

Vienas vakarėlio organizatorių buvęs V. Adamkaus patikėtinis rinkimuose Jogaila Morkūnas žiniasklaidai yra sakęs, jog A. Zuoko svečių sąrašuose nebuvo.

Pats A. Zuokas sakė, jog minėtą vakarėlį prezidento rezidencijoje Turniške organizavo buvęs rinkimų štabas, ne prezidentas ar Prezidentūra.

„Tai štabo narių organizuotas renginys, ir čia pats klausimas savaime keistai atrodo — kas ką turi kviesti ir kodėl. Kvietimai artimiausiai komandai nebuvo siuntinėjami“, sakė V. Adamkus savo rezidencijoje Turniške sulaukę bemaž 100 svečių. Per prezidento rinkimus tarp V. Adamkaus patikėtinųjų buvo daugiau kaip 600 žmonių — politikai, menininkai, mokslininkai, popkultūros atstovai.

Netekome žymaus dailininko Antano Tamošaičio

Vilnius, birželio 27 d. („Draugo“ info.) — Birželio 25 d. užgeso vyriausio Lietuvos dailininko, lietuvių tekstilės patriarcho, liaudies meno tyrinėtojo, Vilniaus dailės akademijos garbės profesoriaus Antano Tamošaičio gyvybė.

A. Tamošaitis gimė 1906 m. Šakių apskrityje, 1929 m. baigė Kauno meno mokyklą, kur studijavo grafiką. Prieškarinio Lietuvoje A. Tamošaitis gilino tautinių drabužių ir etnografijos tyrinėjimus — pirmasis Lietuvoje suskirstė drabužius pagal etnografinės apylinkes. 1934 m. Ažuolų Budoje kartu su žmona Anastazija Mažeikaite-Tamošaitiene atidarė privačią audimo studiją, kurioje buvo audžiami kilimai pagal dailininko projektus. Be A. Tamošaičio kilimų neapsiejo nė vienas svarbesnis lietuvių pasirodymas tarptautinėje arenoje. Savo kilimais jis garsino Lietuvos vardą tarptautinėse parodose Paryžiuje, New York, Berlyne ir kitur.

1944 m. pasitraukęs iš Lietuvos, dailininkas nenutraukė

Antanas Tamošaitis

„Draugo“ archyvo nuotr.

ryšių su liaudies kultūra ir dailė. Liaudiški stiliumi įrengta Tamošaičių sodyba Kingston (Ontario) ne vieną dešimtmetį buvo tikras liaudies meno puoselėjimo centras ne tik Kanadoje, bet ir visoje Šiaurės Amerikoje.

Nuo 2000 m. dailininkas grįžo gyventi į Lietuvą. Jis bus palaidotas Vilniaus Antakalnio kapinėse greta žmonos Anastazijos, kurios palaikai buvo pargabenti iš Kanados ir perlaidoti 2002 m.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

SAULĖS SPINDULIŲ
NAUDA IR ŽALA

IONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Saulės spinduliai yra vaistai, todėl yra dozuotini.

Daugelis dirbame lauke saulės atokaitoje. Kiti duona pelnosi budami šiltoje, drėgnose patalpose. Treti planuoja vasaroti paplūdimiuose. Visiems — nesvarbu, ar jie jauni, ar seni, sveiki, ar ligoti, gresia sveikatai pavojingas persikaitinimas, kuris gali baigtis sunkiu, kartais mirtinu saulės arba karščio smūgiu. Todėl visi išmokime saugotis tokios nelaimės.

Miršta ir jaunas, ir senas

Žmogaus kūnas nuolat gamina šilumą. Be to, jis gali sušilti budamas šiltoje aplinkoje. Palaikyti normalią kūno šilumą žmogui yra naudinga. Perkaite gali gauti saulės smūgį bei nepataisomą žalą kūnui. Kartais žmogus miršta nepajėgdamas kontroliuoti kūno karščio.

Devynios saulės smūgio priežastys

Saulės smūgis, kuris negydomas gali baigtis žmogaus mirtimi, gali sukelti devynios aplinkybės. Kiekvienas žinokime, kokių priemonių imtis, kad apsaugotume nuo saulės smūgio. Niekada nepamirškime, kad kiekvienas galime susirgti ir net saulės smūgiu gauti dideliam karštyje būdami.

Pateikiame devynias priežastis, kurios artina saulės smūgiui.

1. **Per didelis karštis ir drėgmė.** Tada žmogus negali atšalti, nes negali prakaituoti. Jei šiltoje ir drėgnoje aplinkoje dirbi, mankštini, tai dar daugiau šildai kūną. Tada, žinoma, didesnė galimybė perkaisti, nuo šilumos susirgti ir net saulės, t.y. šilumos, smūgi gauti.

2. **Pasikeitęs klimatas.** Kai žmogus staiga patenka į karštį ir drėgmę, jo kūnas neturi laiko prisitaikyti prie tokių sąlygų. Toks prisitaikymas paprastai trunka dvi savaites, ar net ir ilgiau. Aišku, kad visi turime būti labai atsargūs vasaros pradžioje. Nebekime kaip begalviai tuojau kaitintis saulėje pirmą dieną jai nušvitus. Nesidėginkime saulėje savo kiemuose, ar vos išvykę atostogauti. Ypač atsargūs bukime atsiradę daug šiltesnėje vietoje, negu normaliai gyvename.

3. **Nepakankama apsauga.** Reikia vilkėti tokius drabužius, kurie saugo kūną nuo karštų saulės spindulių bei kitų šilumos šaltinių. Tinka lengvas, šviesus ir laisvas apdaras.

4. **Mankšta, darbas.** Sunkiai dirbant, energingai mankštinantis, gali padidėti kūno temperatūra net, palyginti, vėsiu oru.

5. **Praeityje gautas saulės smūgis.** Jei turėjai neegzistuojančių šilumos praeityje, tapai per jautrus šilumai, — būk dar atsargesnis, nes antrą kartą nuo karščio gali susirgti dar greičiau.

6. **Skysčių sumažėjimas kūne (dehidratacija).** Gerk daug naudingų skysčių (tik ne svaigalų ir ne „pėpsų“) prieš, per ir po mankštos bei darbo. Skysčiai netrukdo nei dirbti, nei sportuoti. Priešingai, naudingi skysčiai, geriami prieš darbą, pagerina žmogaus darbingumą. Jie saugo nuo šilumos smūgio.

7. **Vaistai.** Kai kurie vaistai mažina prakaitavimą. Visada pasitark su savo gydytoju,

kada ir kaip vartoti vaistus, ir vykdyk jo nurodymus.

8. **Ligos.** Per didelės karštis greičiau pakenkia — susargdina tuos asmenis, kurie negaluoja kokia nors liga, uždegimu, širdies netvarka, per dideliu kraujospūdžiu, arterioskleroze, nutukimu bei senatve, taip pat nuvargusius ir neišsimiegiusius.

9. **Odos negerumai.** Kuo nors nudegus odą ar ją saulėje perkaitinus, taip pat sergant pūsline fibroze — skaidulinio audinio vešėjimu, kūnas sunkiau prakaituoja, taigi mažiau šilumos šalina iš kūno. Aišku, tada atsiranda didesnis perkaitimo pavojus.

Visų šių priežasčių kiekvienas venkime — tada busime saugesni nuo saulės smūgio.

Kaip išvengti saulės smūgio

1. Venk visų aukščiau minėtų devynių priežasčių, nes jos visos artina saulės smūgiui. Išdėmėkime viską, kas aukščiau minėta — tada sau ir artimui naudingesni būsim.

2. Nesimankštink per daug ir nesikaitink per ilgai saulėje, kai kaitra ir drėgmė ir kai pats dar nesi įpratęs prie tokios aplinkos.

3. Kai, budamas šiltoje vietoje ar saulės atokaitoje, pradėsi jausti silpnumą, nuovargį, kai ima galva sukstis, pykina, tuojau atsigrūki ir užsipilk šalto vandens užantį — atšaldyk: eik pavėsin, nusivilk dalį drabužių, rask vėsesnę vietą, kur vėjas pučia.

4. Jei esi darbininkas ar sportininkas, išgerk daug skysčių prieš darbą ar sportą, gerk daug naudingų skysčių net ir nejausdamas troškulo bei noro gerti. Pasisverk prieš mankštą ir po jos. Jei svoris nukrito 5 proc., per daug skysčių netekai. Jei netekai 7 proc. ar daugiau kūno svorio, tuojau ilseki, gulki ir gerk labai daug naudingų skysčių.

5. Nevartok druskos tablečių — jos gali pakenkti. Taigi saulės smūgis yra sunki, kartais net mirtina negerovė. Jos lengviau išvengti, negu pasigydyti. Todėl venkime netikusius įpročius — nepersikaitinkime. Gryname ore elkimės išmintingai: pavėsyje būdami, savo odos nesendindami, saulės smūgio išvengdami.

Svarbiausia — priprasti prie saulės kaitros

Pripratę prie vėsios oro, vėsinamų patalpų savitaisiais ar per atostogas nerame ir gėlo laukus, paplūdimius bei teniso aikštes. Rengiami gegužines, šeimyninius susibūrimus ir kitokių pobūvių šiltoje ir drėgname ore. Todėl nenuostabu, kad nevenas, nepakėlus kaitros, suglemba. Dėl karščio išsenka žmogaus jėgos, jį ištinka saulės smūgis ir prasideda mėšlungis. Daugeliui žmonių oro vėsinimas yra neatsikiriama jų gyvenimo dalis. Tačiau tai lazda su dviem galais. Žmogus vėsiame kambaryje jaučiasi patogiai, bet taip patogiai gyvendamas neturi galimybės prisitaikyti prie karščio. Ypač toks žmogus nukentės tada, kai nors trumpam patenka į didelį karštį. Pavojus padidėja ir dėl to, kad žmonės nepakankamai gerai žino, kaip apsaugoti nuo aplinkos karščio.

Žmogus į didelį karštį reaguoja trejopai: 1) išsiplečia periferiniai kraujotakai; 2) padidėja širdies varinėjamo kraujo kiekis; 3) pagausėja

Vytautas Sirvydis – Pasaulio širdies ir krūtinės ląstos chirurgų draugijos prezidentas

Prof. V. Sirvydis.

2005 metų liepos 19–23 dienomis, Vilniuje vyko 15-asis Pasaulio kongresas WSCTS (World Society of Cardio – Thoracic Surgeons), kurio metu Uždarsios akcinės bendrovės „Kardioliita“ medicinos centro kardiologijos ir Vilniaus universiteto Santariškių klinikų Širdies chirurgijos centro vadovui kardiologui prof. Vytautui Sirvydiui buvo oficialiai perduoti Pasaulio širdies

praktikavimas. Tada padarėja pulsas, kraujospūdis kiek sumažėja ir, jei žmogus karštyje dirba fiziškai, jo širdis gali neatlaikyti dėl sumažėjusio kraujospūdžio. Taigi jėgų išsekimas — viena dažniausių karščio negerovių.

Antra negerovė — tai dėl karščio atsiradęs mėšlungis. Taip atsitinka tada, kai netenkama daug valgomosios druskos po sunkaus darbo ir didelio prakaitavimo karštyje arba net ir ne karštyje. Net šaltu oru žmogus gali gauti mėšlungį, jei jis šiltai apsisvilks sunkiai dirba: kasa sniegą, lipa į kalną ir kt.

Trečia negerovė — karščio smūgis. Jis gali atsirasti net prieš pirmą negerovę — prieš jėgų išsekimą nuo karščio.

Saulės smūgis atsiranda sutrikus žmogaus prie šilumos prisitaikymo mechanizmui. Saulės smūgis ištinka tą žmogų, kuris dideliame karštyje ima mažai prakaituoti ar net visiškai nepakaituoja. Kūnas, netekęs prakaitavimo — tos didžiosios nuo karščio apsaugos, ima savyje kaupti šilumą. Ją jis kaupia tol, kol pakenkiamas kraujagysles tvarkančios smegenų ląstelės.

Minėtų karščio sukeltų blogybų žmogus gali nesunkiai išvengti. Reikia nepamiršti savo kūną pratinti prie karščio ir vartoti pakankamai druskos ir skysčių. Nepamirština dalykas — kaip galima daugiau odos nepridengti drabužiais, tada daugiau prakaito išgaruoja. Laisvi drabužiai ir trumpos kelinės — labai gera apranga atostogaujant karštu oru.

Jei žmogus planuoja vyksti ten, kur karštas ir drėgnas klimatas ir ten ketina sunkiai dirbti arba, jei, pripratęs prie atvėsinto oro, žmogus galvoja savitaisiais praleisti tenisą ar golfą žaisdamas, jis iš anksto privalo pratintis prie šilumos: kiek galima dažniau pabūti karštyje. Pradėti nuo 15 minučių, vėliau po 15 minučių laiką ilginti. Taip per dvi savaites reikiamai prisipratinama prie šilumos.

Karštyje dirbti reikia kas valandą darant 5–10 minučių pertraukas.

Saulėje kaitinimasis su saiku

Dabartinė medicina daug tikrų dalykų žino apie saulės spindulių įtaką odai. Jau gali-

ti krūtinės ląstos chirurgų draugijos prezidento įgaliojimai. Nuo tos datos profesorius iš Vilniaus visus metus vadovaus vienai įtakingiausių pasaulyje medicinos organizacijų. Dėl teisės rengti suvažiavimą, kuriame dalyvavo apie 1,500 garsiausių pasaulio chirurgų, varžėsi medikai iš Maskvos, Sankt Peterburgo ir Miuncheno.

2005 metų spalio mėnesį Kinijoje vyksianame suvažiavime Pasaulio širdies ir krū-

nės ląstos chirurgų draugijos prezidentu buvo išrinktas Vytautas Sirvydis.

Širdies chirurgija Lietuvoje prasidėjo prieš 40 metų. Pirmą operaciją, taikydamos dirbtinę kraujotaką, atliko kardiologas Algimantas Marcinkevičius 1964 metais. Po to vilniečiai per keturis dešimtmečius atliko daugiau kaip 26,500 širdies operacijų, iš jų 18,200 širdies operacijų, taikant dirbtinę kraujotaką.

V. Sireikis

Vilniaus universitetinė širdies chirurgijos klinika. Sėdi prof. V. Sirvydis.

ma iš anksto pasakyti, kaip vieno ar kito žmogaus oda reaguos į saulės spindulius, kiek leistina kaitintis ir kaip apsaugoti odą nuo perkaitimo tada, kai kaitra esti neišvengiama.

Odos ligų gydytojai nustato odos atsparumą saulės spinduliams iš jos atspalvio ir pataria kiekvienam skirtingą kaitinimosi saulėje laiką.

Švedų fizikas Anders Angstrom (1814–1874) surado būdą, kaip pamatuoti trumpąsias šviesos bangas. Šis nesisteminis ilgio vienetas buvo pavadinamas angstromu (1 Å = 1010 m = 0,1 nm).

Dabar yra žinoma, kad kai kurie saulės spinduliai yra pavojingi. Ultravioletiniai spinduliai irgi yra įvairaus bangų ilgio. Ties ultravioletiniai spinduliai, kurių bangų ilgis yra nuo 2900 iki 3400 angstromo, sukelia odos parudavimą; trumpesnių bangų spinduliai sukelia nudegimą.

Remiantis šiais duomenimis, yra pagaminta daugybė apsauginių kremų. Jie saugo nuo deginančių šviesos spindulių ir praleidžia odą raudinančius spindulius.

Kai kurios cheminės medžiagos nepraleidžia ultravioletinių saulės spindulių. Šių cheminių medžiagų dedama į visų prieš saulės nudegimą vartojamų kremų sudėtį. Svarbiausia iš jų — taninas (tanino rūgštis) ir visi jam giminingi cheminiai junginiai. Apsisaugojimui nuo saulės spindulių naudojami cheminiai: gliceril-paramino benzatas, salicilatas. Kiekviename apsaugoti nuo nudegimo skirtame tepale yra vienas iš minėtų chemikalų.

Saulė žaloja ir sendina odą

Baylor universiteto žymus gydytojas John M. Knox tvirtina, kad kaitinimasis saulėje žaloja ir sendina odą. Remdamasis tyrimų duomenimis, šis specialistas teigia, kad visi apsauginiai kremai nepakankamai saugo odą nuo ją žalojančių saulės spindulių. Reikėtų tik tokių nuo saulės spindulių kremų, kurie mūsų odą apsaugotų 20–25 kartus daugiau negu kad dabartiniai kremai. Tačiau tada žmonės neišdegs.

Stiprus nurudėjimas odai yra kenksmingas. Beveik visi

žmonės nusiteikę būti rudadžiaus, todėl galvotrukčiai veržiasi į saulę ir mažai kas klausia mediciniško žodžio apie sveikatą.

Tik sveikos asmenybės žmogus pajėgia sveikai, o ne nadingai gyventi. Juk dvi netiesios nepadaro vienos tiesos. Kad ir daug nesveikai besiligiančių būtų, mes stipriai savo jausmais ir tada pajėgsime minios praktikuojamų blogių nesekti. Į mados spąstus patekusiame atrodo, kad odos rudumas yra grožio požymis.

Seniau dvarininkų dukterys savo „poniškumą“ rodė po lietsargių būdamos ir baltą kaip popierių odą turėdamos, o dabar savo „išdidumą“ rodo rudos odos savininkai. Taigi jausmais nebrandus žmogus lengvai metasi iš vieno kraštutinumo į kitą. Madų išgalvotojai — įvairūs pėnagaudžiai, nebrandaus žmogaus kišenių tuštintojai naudojami žmogaus silpnumui. Jie nuteikia žmones nesveikai elgtis, kad tik daugiau galėtų uždirbti.

Visi turime žinoti, kad:

1. labai intensyvus įdegimas yra odai žalingas.
2. Nesveikata nesididžiauja nė vienas savo vertę žinąs išmintingas žmogus.
3. Dabartiniai rinkoje esą chemikalai neapsaugo odos nuo perkaitimo.
4. Jausmais brėskime ir niekada sveiko proto nepraskime, tada pajėgsime sveikatos dėsnius savo gyvenime laikyti ir iš tokio gyvenimo tikrai daug žmoniško džiaugsmo turėti.

SPALVOTOS ILIUSTRACIJOS GALI PADĖTI MESTI RŪKYTI

Sveikatos apsaugos ministerijos iniciatyva šių metų vasario–balandžio mėn. buvo atlikta apklausa, kuria siekta išsiaiškinti spalvotų nuotraukų ir iliustracijų ant tabako gaminių pakuotės poveikį vartotojams. Apklauso duomenys leidžia teigti, kad tabako gaminių pakuotės išvaizda žmogui daro poveikį, todėl galima daryti prielaidą, kad iliustracijos kartu su įspėjamaisiais užrašais ant tabako gaminių pakuotės galėtų sustiprinti tabako gaminių vartotojų motyvaciją atsisakyti rūkymo arba rūkyti rečiau, — sakoma Sveikatos apsaugos ministerijos pranešime spaudai.

Apklausoje dalyvavo 225 asmenys, iš jų — 40,4 proc. vy-

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$120.00. Foreign countries \$135. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$120.00	\$65.00	\$45.00
Kanadoje ir kitur (USD)	\$135.00	\$70.00	\$60.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$70.00	\$35.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (USD)	\$80.00	\$40.00	\$40.00
Užsakant i Lietuva:			
Oro paštu	\$600.00	\$300.00	
Reguliariu paštu	\$120.00	\$66.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$190.00	\$100.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$68.00		

Vyriausios redaktorė — Danutė Bindokienė
redakcija@draugas.org
Administracijos — Vytas Pakus
administracija@draugas.org
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatkato. Skelbimų kainos atsiunčiamas, gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisto savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas: rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos — chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS—ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave., Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS—CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

TERESĖ KAZLAUSKAS, M.D.
Vaikų gydytoja
900 Ravinia Pl., Orland Park, IL
Tel. 708-349-0887
Priima Pales ir Christ ligoninėms.

EUGENE C. DECKER, D.D.S., P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviai sukuria dantis už priimančią kainą.
Suakmeniu kabinės anglijai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8280.

GAILĖ SABALAUSKAS, M.D.
KARDIOLOGE — ŠIRDIES LIGOS
Midwest Heart Specialists
15800 W. 127th St., Ste. 200
Lombard, IL 60149
630-719-4799
Priima Good Samaritan, Central
DuPage, Edward ir Elmhurst ligoninėms.

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TEFFI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbotviete bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-383-9595
Elk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

PREMJERAS IŠVAIZDAI NEGAILI PINIGŲ

Italijos ministro pirmininko Silvio Berlusconi praėjusiais metais pasidaryta plastinė veido operacija nustebino ne vieną, tačiau, pasirodo, jis nėra vienintelis Europos vadas, negailintis pinigų, kad pagerintų savo išvaizdą.

Airijos ministro pirmininko tarnyba pranešė, kad premjeras Bertie Ahern per 2004 m. grįmtojo pažlaugoms išleido 28 tūkstančius eurų, arba po 550 eurų per savaitę.

Pasak laikraščio „Irish Independent“, nuo 1997 metų, kai B. Ahern buvo išrinktas premjeru, jo išvaizda mokesčių mokėtojams jau kainavo 167 tūkstančius eurų.

Daugelis politikų vyrų yra

grimuojami prieš pasirodymą televizijoje, tačiau, remdamasis vienu įvaizdžio konsultantu, laikraštis rašė, jog B. Ahern ir viešumoje dažnai pasirodo su makiu, kurio dėka jis atrodo jaunesnis, žvalsesnis, sveikesnis ir pasitikintis savimi net sudėtingiausiose situacijose.

Įvaizdžiu besirūpinantis Italijos premjeras A. Berlusconi yra sakęs, kad jo pastangos atrodyti gerai yra vienas iš būdų parodyti savo pagarbą tiems, kuriems jis atstovauja. Be jau minėtų raukšles panaikinusios plastinės veido operacijos, kovojant su plikimu jam buvo persodinti plaukai, o praėjusį mėnesį premjeras pasakė apie savo ketinimus laikytis dietos. (V.K.)

Atsakymai leidžia daryti išvadą, kad ant cigaretčių pakelto išspausdinta spalvota sergančiojo gerklų vėžio ir kitokia nuotrauka paskatinti nepirkti cigarečių 55,6 proc. apklaustųjų. Iš perkantųjų tabako gaminių 39,1 proc. ši nuotrauka skatintų iš viso nerūkyti, o 16 proc. padėtų apsispręsti mesti rūkyti.

Apklauso duomenimis, net 44,4 proc. apklaustųjų rinktųsi tabako gaminių pakuotę su tekstinio įspėjimu ir spalvota nuotrauka. Pakuotė vien su tekstinio įspėjimu rinktųsi 14,7 apklaustųjų, o pakuotės apipavidalinimą nekreipę dėmesio 32 proc. cigaretes perkantys apklauso dalyvių.

(Delfi)

UŽRIBIO LIETUVIAI — KERTAMOS ŠAKOS

DRAGAS, 2005 m. birželio 28 d., antradienis

3

Vytauto Visocko interviu su Lietuvos Nepriklausomos valstybės atkūrimo signataru, Nacionalinės centro partijos pirmininku Romualdu Ozolu. Ši pokalbį galima laikyti „Drauge“ spausdinto straipsnio „Netesėti pažadai. Apie lietuviškos mokyklos glogotą Mažoje Lietuvoje“ papildymu.

— Susidaro išpuolis, kad Lietuvos valdžiai, politikams, esantiems valdžioje, nerūpi Kaliningrado srityje sovietmečiu atsidūrusių lietuvių likimas. Kaip manote — kodėl? Gal tie sovietmečio lietuviai, valdžios akimis žiūrint, „beviltingi“, iš jų jokios naudos, jie pasmerkti išnykti kaip lietuviai? Buve partizanai, tremtiniai, politiniai kaliniai ir jų palikuonys tampa rusais, nepripažįsta esą lietuviai! Gal valdžia galvoja tik apie verslą ir „naujuosius lietuvius“, verslininkus, kurie ten pakeis apirusius mūsų tautiečius?

— Ne tik Karaliaučiaus krašte atsidūrę lietuviai Lietuvos valdžiai yra nužūsi šaka. Per nepriklausomybės metus nesulaukę rimtesnės Lietuvos paramos, lenkais užsirašę didesnį dalis Lenkijos teritorijoje atsidūrusių etninių lietuvių. Kazkada, pirmaisiais nepriklausomybės metais, Valstybinės Rytų Lietuvos komisijos, paskui perorganizuotos į Regioninių problemų komisiją, rūpestiu buvo suplanuotas ir pradėtas vykdyti rimtas „prieš lietuvių“ remimo darbas: skirti pinigai mokykloms, kultūros ir švietimo centrų, bibliotekoms statyti. Deja, vietoj minėtų valstybinių komisijų įsteigus departamentą, užrūbė lietuvių remimas subiuokratoje, o šiandien jau kyla skandalai dėl neracionaliai naudotų pinigų, statybų vilkinimo, o kai kuriais atvejais — ir žlugdymo. Viską iš esmės suvertusios veikiančiam departamentui, vy-

riausybės taip ir nesugebėjo sukurti už Lietuvos ribų atsidūrusių lietuvių išlaikymo mūsų tautos atstovais nei strategijos, nei taktikos: žmonės palikti savo patį išmanymui ir sugebėjimams kapstytis Lietuvoje, o apie koki nors telkimą gyventi kaip lietuviams svečiose šalyse nė kalbos nesama. Netgi naujieji emigrantai palikti savo pačių nuotūrai. Valdžia netgi nežino, kiek lietuvių išvyko, kur jie gyvena, kaip laikosi ir kuo jiems galima būtų padėti. Vadovaujamasi sena išmintimi: boba iš ratų — ratams lengviau.

Išprotėjimą jau primenantis individualizmas, netrindamas nei viešosios nuomonės, nei kokios nors valdžios, netgi Bažnyčios, visiškai susvetimino lietuvių net Lietuvoje. Ką bekalbėt apie užsieniečius! Lietuvių nutautėjimas ir išsivaikščiavimas tampa kaltinimo aktu nacionalinei valdžiai.

— Kodėl ten taip sunku įgyvendinti, rodos, nesudėtingus siekius: atidaryti lietuvišką mokyklą, Vydūno muziejų, pastatyti kokių su Mažosios Lietuvos praeitimi susijusių paminklų? Kiek dėl to kalta Rusija, kiek — Lietuva?

— Rusija nenorėjo, nenori ir nenorės, kad išryškėtų Karaliaučiaus krašto, Mažosios Lietuvos, Prūsijos baltiškoji prigimtis ir istorija. Ilgą savo veiklos metų Karaliaučiaus krašte patirtimi remdamasis galiu teigti, kad tais atvejais, kai rusų valdžia negali rasti kontrargumentų vienam ar kitam lietuviškos kultūros projektui atmeti, ji imasi darbų biurokratinio derinimo ir vilkinimo. Taip būta su Vydūno muziejumi, su paminklu Herkui Mantui, bažnyčia, mokykla Tilžėje. O iš Lietuvos pusės klausimai niekada nebuvo iškelti ir tarptautinį lygmenį, visos vyriausybės linko trinti juos visokių komisijų ir pakomisijų labirintuose. Ar nuostabu, kad

turim trupinius?

Beje, ne kartą nuvykę ir užrūbio lietuviai. JAV išeivių lėšomis Mažosioje Lietuvoje buvo nupirtas namas pradinei mokyklai. Greitai paaiškėjo, kad jis sekmingai „prichvatizuotas“. Ir tiek.

Net verslo plėtra iš esmės palikta pati verslininkų iniciatyvai. Deja, šiandien jau šaukštai po pietų ir jiems. Lietuviškoji plėtra, galėjusi pralengti lenkiškąją įtaką tam regionui, dabar stabdoma ir geopolitinių veiksmų. Rusijos dėmesys ir interesas Vokietijai, o pastarosios — Rusijai, lietuvių projektus ten visada darys ne itin pageidaujamas.

Tai atsakymas ir į klausimą apie lietuvišką vietovardžių Mažosioje Lietuvoje atkūrimo problemą bei kitus bent jau kultūros darbus.

— Lietuvai Kaliningrado srityje atstovaujantis A. Juozaitis MLRT pirmininkui ir kvietimą dalyvauti seminare tema „Ar vyriausybės pasirūpins, kad Tilžėje būtų įkurta lietuviška internetinė mokykla?“ atsakė trumpai: „Diplomatija dažniausiai turi patylinėti, kad būtų bendra nauda“. Kaip manote, kokia patylinėjimo nauda čia turima omenyje? Ar ne per dažnai mes patylime, kai reikia garsiai kalbėti?

— Diplomatai turi ne patylinėti, o diplomatiškai kalbėti. Bet premjerai, ministrai, prezidentai turi kalbėti aiškiai ir ryškiai. Parlamentarų darbo grupės, iš pradžių dariusios rimtą poveikį Lietuvos ir Karaliaučiaus srities santykių plėtrai, tapo pasisėdėjimų kompanionais. Beje, ne tik šiuo atveju. Strategijų stoka baigia išplauti Baltijos Asamblėją, Lietuvos ir Lenkijos ir Seimų Asamblėją tapo Lenkijos spaudimo Lietuvai įrankiu. Skėsdami užsitarnavimą Briuseliui uolybėje, Lietuvos politikai visiškai pamiršo nacionalinius Lietuvos ir lietuvių tautos interesus ir

čia, Lietuvoje, ne tik aplink ją.

— Kodėl ir Seimo nariai, ir „didžioji“ žiniasklaida, kaip susitarę, vengia kalbėti šia skaudžia tema, ją nesidomi, visai išsisukinėja? Apie tai buvo kalbėta minėtame seminare.

— Kas norės kalbėti apie savo negalias? Manau, didžiulė iš šiandieninio Seimo išvis nesupranta, net nesuvokia čia keliamų problemų. Liberalai atvirai sako, kad emigracija — teigiamas reiškinys. Socialdemokratams tyliai džiaugiasi, kad ji mažina bedarbiystę, lengvina socialinio remimo problemas. Konservatoriai liberališkai teragina būti „labiau lietuviams“. Žiniasklaida, kartu su Seimo grupuočių vadais užsiėmusi valstybės valdymu, neturi ne tik noro, bet ir laiko šioms klausimams. Apskritai, kelti kokius nors reikalavimus žiniasklaidai dėl visuomeniškumo, ryšio tarp žmonių palaikymo ir ugdymo — bergždžias darbas: jei seniai yra tapusi tik skandalų eksploatavimo ir net konstravimo verslu, tad rimti klausimai jai netinka prie veido.

Mes stovim didžiojo tautos virsmo tarpduryje. Jei žengsim per slenkstį ir įeisim į amoralizmo zoną, į kurią kviečia „naujieji lietuviai“, tautos mirties nuosprendį pradėsime vykdyti savo rankomis. Jei liksim savo žemėje, kurioje nors ir labai skaudžiai, bet ieškom būdų gyventi bendrai, o svarbiausia — jei apsispręsim rytingiau pasitvarkyti su visais kreivajaisiais, šansų ateičiai turime. Netgi čia aptariamam klusimu galima prisidėti prie to proceso: pradžia gana būtų surengti už Lietuvos ribų gyvenančių tautiečių suvažiavimą problemoms išryškinti, o jo metu sukurti visuomeninę tarybą valdžiai prižiūrėti. Manau, kad piliečiai pagaliau turi pasakyti, ar leisim kapoti savo tautos medį savo pačių valdančiųjų rankomis.

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Kas yra vėliava?

Ar tai tik medžiagos gabalas, išmargintas simboliais ir spalvomis? O gal vėliava reiškia kažką daugiau? Galbūt ji turi svarbesnę prasmę?

Kiekviena, net ir mažiausia, valstybė turi savo vėliavą. Savitas vėliavos turi organizacijos, klubai, kariuomenės daliniai, Bažnyčia ir pan. Tai visuotiniai pripažinti ženklai — simbolis, išskiriantis būtent tą valstybę, organizaciją, kariuomenės dalinį ir t.t. iš visų kitų panašių visuomenės junginių. Istorijos būvyje priimta, kad vėliava turi būti apsupta pagarba — jos negalima tik šiaip sau sunaikinti, suplėšyti, mindžioti, išniekinti. Esame ne kartą matę, kaip panieka ir neapykanta Amerikai išreiškiama, viešai deginant jos vėliavą. Taip pat žinome, kad kario žūties pagerbiama, vėliava uždengiant jo karstą ir prieš palaidojimą tą vėliavą įteikiant žuvusiojo artimiesiems. Mirus svarbiame valstybės asmeniui, vėliava nuleidžiama iki pusės stiebo, kol praena paskirtas gedulo metas. Ne kartą kariai mūšio lauke žūt būt stengiasi išsaugoti savo valstybės vėliavą, kad ji nepatektų priešiui. Senaisiais laikais vėliavos praradimas net reiškė mūšio pralaimėjimą.

Okupavę kurį kraštą, priešai visų pirma uždraudžia viešai iškelti tos valstybės vėliavą. Ne vienas ir lietuvis patriotas sovietų okupacijos metais už Vasario 16-osios ar kitos tautos šventės progą iškabintą trispalvę turėjo kentėti Sibiro tremtį arba kalėjimo bausmę. Ir koks džiaugsmas buvo visoje tautoje — tiek Lietuvoje, tiek užsienyje — kai Sąjūdžio laikais Katedros aikštė Vilniuje mirgėjo, švietė trispalvių mišku...

JAV vėliavos — tokios, kokią šiandien matome — pradžia buvo 1777 m. birželio 14 d., taigi maždaug metams praėjus po nepriklausomybės paskelbimo (1776.07.04). Tuomet Kongresas (Continental Congress) priėmė nutarimą, kad JAV vėliava susidės iš 13 raudonų ir baltų juostų, pažymintį pirmąsias 13 valstijų, ir mėlyno lauko su baltomis žvaigždėmis, kuris simbolizuoja „naująją žvaigždę“, t.y. naują vientisą, nedalomą valstybę, nors susidedančią iš atskirų

valstijų. Žvaigždžių skaičius nebuvo nustatytas ir jis, laikui bėgant, keitėsi, iki pasiekė dabartinį 50 skaičių.

Kodėl šiandien kalbame apie vėliavas? O dėl to, kad ateinančią savaitę JAV švęs dar vieną savo gimtadienį — Nepriklausomybės šventę, taip pat dėl to, kad vėl prasidėjo ginčai: ar deginti ir kitaip išniekinti Amerikos vėliavą yra nusikaltimas, ar tik pasinaudojimas pirmuoju Konstitucijos paragrafu, laiduojančiu visiems „išsireiškimo laisvę“. Vadinasi, jeigu kas, išniekindamas valstybės vėliavą, jaučiasi, kad tai vienintelis veiksmingas būdas išreikšti savo nepasitenkinimą valdžia, galėtų nekludomas tai daryti.

Ne kartą anksčiau buvo bandyta prikerkti pataisą prie šio konstitucinio paragrafo, vėliavos atžvilgiu padarant išimtį. Kam Amerikoje teko gyventi Vietnamo karo metais, be abejo, prisimena, kad demonstracijose jaunuoliai, ypač nenorintys tarnauti kariuomenėje, dažnai degindavo arba sudraskydavo Amerikos vėliavą. Kadangi toks elgesys labai papiktindavo įvairių karų veteranus, buvo mėginama Kongrese ir Senate įvesti būtent tokią pataisą konstitucijoje, bet opozicija buvo stipri ir iki šiol nepavykdavo. Manoma, kad šį kartą gal pavyks, nes Kongresas turi daug konservatyvių narių, o ir kai kurie Senato demokratai nenorės išsiskirti ir pasirodyti nepatriotiškai. Kol kas surinkti 65 balsai už pataisą (reikia 67).

Ar į „laisvo išsireiškimo“ teisę įrikiuotinas valstybės vėliavos išniekinimas? Daugeliui valstybės piliečių vėliava yra šventa, dėl jos galima ir mirti, kentėti (taip istorijos būvyje nesuskaitomas kartus yra atsitikę). Nepritariantys šiai konstitucijos pataisai tvirtina, kad po 228 metų Amerikoje pirmą kartą Kongresas ruošiasi suvaržyti savo šalies piliečių „išsireiškimo laisvę“, uždraudžiant viešai deginti JAV vėliavą. Idomu, ką sakytų susipratę lietuviai, jeigu tai būtų daroma su mūsų trispalve? Nejaugi taip pat protestuotų ir murmėtų dėl jų „asmenskos laisvės varžymo“, o gal griežtai pasisakytų prieš savo vėliavos išniekinimą?

VIENO GYVENIMO FRAGMENTAS

BRONIUS ŽALYS

Nr. 10

Lapkričio 24 d.

Mo-i-Ranoje persėdome į prekinis vagonus ir vykome toliau. Rytui austant išlipome Levanės stotelėje. Kuriam laikui buvome patalpinti vietos „Frontstolte“ ir tik popiet išvykome — Speero autobusais — Langaanes link. Apylinkių vaizdas čia visai kitoks, negu Oslo apylinkėse — namukai mazi, nedažyti, vėlenomis dengti, o ir jų labai, labai reta. Pravažiuoji dešimtimis kilometrų, o matai tik kalnus, uolas ir mišką. Po 5 val. kelionės pasiekėme statybos batalioną, prie kurio esame priskirti, būstinę — Langaanes, iš viso, skaitant nuo Oslo, padarę per 1,000 km.

Taip, po 4 su viršum mėnesių, atsiradome mums skirtame daliny.

Lapkričio 25 d.

Rytą atsikėlė, prausėmės sniegu, nes visame batalione nėra nė vienos prausyklos. Prausiamės ir diaromis, į kurią tik pusę nosį suktelsi — kalnai, kalneliai — 900-1,000 metrų aukščio. Jei šie per žemi, nesunku rasti ir aukštesnių!

9 val. ryto išsiriavome kieme — išskirstė į kuopas, nurodė butus. Civilinių gyventojų čia nematyt nė vieno. Tik vokiečiai, lietuviai ir rusai belaisviai, su kuriais uždrausta kalbėtis.

Statybos batalionas, į kurį atvykome, dirba prie geležinkelio statymo. Vokiečiai buvo suplanavę pastatyti, t.y. pratęsti, geležinkelį nuo Mo-i-Ranos iki Narviko. Tai turėjo atlikti tam tikromis distancijom suburti Luftwaffės statybos batalionai. Mūsų šiam batalionui buvo pavestas ruožas Langaanes apylinkėse.

Geležinkelio linija buvo užplanuota galimai patogesniame terene, bet kad tas terenas buvo vieni kalnai, o kur kalnas pasibaigė, ten riogsojo bedugnė... Tad teko gręžti tunelį po tunelio, išsprogdintą skaldą vežant vagonėliais ir pilant ją į bedugnes. Aš daugiausia dirbau prie akmens gręžimo, t.y. paruošimo sprogdinimui, bet užtais davėm ir sprogdindavome vokiečiai. Darbas prie pneumatinio grąžo buvo nelengvas — pats grąžas sunkus, nežmoniška krato, garsas užspengia ausis... Vakarais skaudėdavo kojų ir rankų sąnariai.

Karts nuo karto varydavo kirsi malkas, nes reiki

kejo malkų kuriai, reikėjo ir statybinės medžiagos.

Atsikėlus į Langaanes vėl buvo atnaujintas vokiečių kalbos pamokos, kurios vyko vakarais, po darbo. Dėstė I kuopos vadas — senukas, lietuvių tarpe turėjęs gerą vardą. Jis pasakys „1, 2, 3, 4...“ paskui mes visi drauge balsu kartojame: „Ein, zwei, drei...“ Tas pats buvo su kambarijės esančiais daiktais ir kai kuriais klausimais, pvz.: — Zu welche Abteilung gehoeren Sie?

— Zwei, Luftwaffen Bau Bataljon 3/VIII! ir t.t.

Maistas šioje stovykloje, nors sunkiai dirbome, buvo labai prastas, pagal oficialiai nustatytą kalorijų skaičių, kuris buvo toks, kad tik palaikyti žmogaus gyvybę ir darbiui reikalingą energijos kiekį. Mums buvo mokama šiočia tokia alga markėmis, už kurias buvo galima nusipirkti bataliono krautuveje maisto, bet tą „maistą“ sudarė tik rūkta bei sudyta žuvis, kurios aš niekad nemėgau. Bet valgyti reikėjo, kad ir verkiant, nes nieko kito nebuvo. Gal tai dar būtų buvę ne taip jau blogai, bet duona buvo aukso vietoje, bulvių gauti taip pat negalėjai, išskyrus virtuveje pietų metu duodamas 2 ar 3 bulves, kurių pusė būdavo supuvusi. Iš žuvų mėgav tik sudytą silkę, bet jų niekad negaudavome. Parduodavo tik tokias mažytes, sudytas, pussilkes, kurias mes, pasistatę rūkykles, išsirykdavome ir valgydavome, nors po to „užpldavome“ save vandeniu, tokios jos buvo sūrios.

Mūsų gyvenvietė buvo tolokai į šiaurę, net už speigraciją. Tad čia vidurdienio net 3 savaites nepatekdavo saulė, o vidurvasarį — nenusileisdavo. Atsimenu, kai po trijų savaičių rytuose pasirodė mažas saulės kraštelis, mes visi darbovietėje, šaukėme „valio!“ Bet tą rytą ji tik kyštelėjo ir vėl nusileido. Oras žiemas metu čia labai permainingas — čia šala, čia lyja, čia snigas... Šis klimato nepastovumas priklausė nuo šilumos Golfo srovės, tekančios Norvegijos pakraščiais.

Šioje vietoje apie karo eigą, jei ką sužinodavome, tai tik iš spaudos. Bet toji rašė tik tai, ką leido karo cenzūra. Net radijo, gyvenant tarp kalnų, slėnyje, negalėdavome girdėti.

Bus daugiau.

DU MINISTRAI

Turime vieną tėvynę — Lietuvą. Tris kartus praėjusiame amžiuje skelbta nepriklausomybė 1918, 1941 ir 1990 metais.

Pirmoji Respublika gyvavo iki pirmosios bolševikų okupacijos. Antrosios Respublikos nepriklausomybė buvo paskelbta Kaune 1941 m. birželio 23 d., tačiau lietuvių tautos apsisprendimo teisę paneigė vokiečių nacių režimas. Trečiosios Nepriklausomybės paskelbimo teko palaukti dar pusę amžiaus.

Birželio 16 d. Kaune buvo pagerbtas Sukilėlių Vyriausybės ministro Adolfo Damušio, mirusio 2003 metais, atminimas. Gausus būrys šviesuomenės klausėsi Vytauto Didžiojo bažnyčioje šv. Mišių, kurias aukėjo arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Petrašiūnų kapinėse buvo pašventintas antkapinis paminklas. Kau-no Technologijos universiteto technologijos fakultete buvo atidengtas bareljefas. Šioje ceremonijoje dalyvavo bareljefo autorius skulptorius S. Žirgulis, KTU rektorius prof. R. Bansevicius, VDU rektorius prof. V. Kaminskis, 1941 Birželio sukilėlių sąjungos tarybos pirmininkas A. Žaldokas. Po to vyko akademinė valanda, skirta prof. A. Damušio mokslinei ir rezistencinei veiklai nušviesinti.

Jis baigė VDU Technikos fakultetą. 1933 m. buvo Studentų atėitininkų sąjungos pirmininkas. Apgynęs VDU daktaro laipsnį darbuosio universitete. Buvo aktyvus antisovietinio pasipriešinimo dalyvis,

vienas iš 1941 Birželio sukilimo organizatorių ir Laikinosios Vyriausybės narys, vienas iš VLIKo organizatorių ir šio komiteto vicepirmininkas 1943–1944. Nacių suimtas ir kalintas Vokietijoje, išlaisvintas 1945 m. 1947 m. persikėlė į JAV. Labai aktyviai dalyvavo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo veikloje. Tapo Detroit universiteto profesoriumi. Parašė knygų. 1981 m. laimėjo prof. S. Šalkauskio premiją. 1995 m. apdovanotas III laipsnio Vyčio Kryžiumi. 1997 m. su žmona Jadvyga sugrįžo į tėvynę.

Prof. A. Damušio gyvenimas okupacijų sąlygomis buvo pilnas rizikos ir pasiaukojančio darbo Lietuvos labui. Profesoriaus gyvenimas — pavyzdys doros pilietinės tarnystės visuomenei.

Ir nenoromis peršasi palyginimas su kitu dabartinės vyriausybės to paties rango valstybės pareigūnu — ministru Viktoru Uspaskichu. Nežinia kokių jėgų pavedimu atsidūręs mūsų šalyje, nežinia kokiais būdais tapęs ar padarytas milijonieriumi, jis nemažai nuveikė visai kito plano darbų. Pasak žiniasklaidos teiginį, „nusi-pirko“ Seime ekonomikos komiteto pirmininko vietą, bet taip ir negebėjęs jokie postūmio šalies ekonomikoje padaryti. Šaltkalvio kvalifikacijos čia nepakako.

Nevykėliui „ekonomistui, tikriausiai, buvo duota nauja užduotis — sukurti „partiją“, bet be jokios ideologijos, o tuo labiau — tautinės. Ką jis sekmingai per mėnesį, kitą ir padarė. Po to laimėjo rinkimus ir

Europos Parlamentą ir Lietuvos Respublikos Seimą. Kaip paaiškėjo, ir aukštojo mokslo diplomą taip pat nusipirko. Maža to, tokiu pat būdu Lietuvoje (!) „apgynė magistrą“. Atrodo, kad garbės daktaro regalių iki šiol nė vienas nepriklausomos Lietuvos universitetas jam dar nespėjo suteikti.

Nesiliaujantys skandalai dėl privačių ir visuomenės interesų supainiojimo, apgavysčių, klastočių ir paprasčiausių melų, jau kuris laikas drebiną valdžios aparatą, paralyžiuodami valstybės institucijų darbą.

Du ministrai, dvi Vyriausybės, dvi labai skirtingos epochos, du pilietinės dorovės standartai. O Lietuva viena! Yra apie ką pamąstyti.

Edmundas Simanaitis

Dr. Adolfas Damušis plačią lietuviškos-krikščioniškos veiklos vagą varė ir gyvendamas Amerikoje. Šioje 1969 metų K. Ambrazaičio nuotraukoje jį matome su kitais bendros idėjos tautiečiais Dainavos stovykloje vykusioje studijų savaitėje. Iš kairės: Vytautas Vardys, Juozas Girnius, Antanas Musteikis, Adolfas Damušis ir Antanas Klimas.

ATSISPIRK PRIEVARTAUTOJUI

EGLE PEREDNYTĖ

Kas yra prievartautojas? Tas, kuris prievartauja.

Kaip jis tai daro? Labai įvairiai. Seksualinis išnaudojimas yra tikrai ledkalnio viršūnė. Mes prievartaujame savo žodžiais, veiksmais, nuostatomis, net pačių buvimu. Mes pririšame kitus prie savęs, ir jie tampa aukomis. Aukos vaidmuo yra ženklas, kad kažkas šiuose santykiuose yra ne taip. Mes neturime teisės būti aukomis. Prievartautojai renkasi tuos, kurie bijo. Mes neturime teisės tylioti ir laukti. Ko? Ko mes laukiame? Moteris, kurios laukia jų vyrų, vyrų, kurių žmonos juos žemina; vaikai, kurių tėvai pririša juos prie savęs ir neleidžia jiems augti; tėvai, kurių vaikai juos išnaudoja.

Prievartautojas yra tas, kuriam stinga meilės. Meilė yra buvimas kartu nenaudojant prievartos, nepadarant žmogaus savo įrankiu. Vyras, kuris žmonos žmonas privertia dirbti ir dirbti, ir dirbti, tarsi jie būtų gyvuliai, kuriems pakanka tik kuokšto šieno ir vietelės po lova. Moteris, kurios bijosi likti vienos ir laikosi įsitvėrę visiškai svetimų joms vyrų, kad nebūtų pažemintos žmonių akys, jei priimtų sprendimą atsiskirti nuo sutuoktinių. Tėvai, kurie laiko vaikus savo nuosavybe ir elgiasi su jais taip, kaip katės elgiasi su pele — jie žaidžia jų gyvenimais ir daro tai taip rafinuotai, kad vaikai to nė nepastebi.

Dievo žmonės yra laisvi. Jie nesigina, jei nėra puolami. Jie

ginasi tik tada, kai tai būtina. Gintis yra būtina. Jūs netapsite aukomis, jei valdysite situaciją. Savigny yra priemonė atsispirti tam, kuris jus išnaudoja.

Dievo žmogus yra meilės žmogus. Jis myli tuos, kurie jį myli ir atleidžia tiems, kurie jį persekioja. Tai vaikai, reikalaujantys to, ko negalima duoti — paramos, kai tereikia buvimo šalia; dėmesio, kai tereikia veiklos, kuris juos padarytų laimingais; vilties, kurios jie nerai kituose žmonėse, jeigu patys nebus atviri Dievo meilei.

Jūs esate meilės apaštalai. Jūs esate tie, kurie myli ir laimina. Meilė yra ženklas, kad jūs esate Dievo. Neapikanta yra pragaro balsas. Atleidimas ateina tada, kai iš meilės atleidi tam žmogui, kuris tave žudo.

Jėzus yra pergalės ženklas pasauliui, Dievo balsas baisioje tyloje, kuri sukuria prievartautojus.

Prievartautojas yra išprievartautas žmogus. Vyras, kuris geidė žmonos, o ji tedavė gašlų buvimą be meilės. Tėvas, kuris prašė daugiau, negu išmaldos, o tegavo tik abejingumą. Moteris, išsiilgusi meilės, atsiduodanti tam, kuris žudo jos kūną ir sielą, nesuvokdamas jos tikrosios skirties, sužavėtas jos patiklumo ir naivumo.

Mes esame žmonės. Dievas davė mums protą ir valią. Jeigu jūs jaučiatės prievartaujami, jūs nestovite tiesoje. Tiesa yra meilė. Marija buvo meilė, o ne kankinė. Ji stovėjo po kryžiumi, bet tas kryžius nebuvo tik ženklas, kad artėja gimimas — tas gimimas gyvenimui — prisikėlimo šviesa.

Jūs esate Dievo žmonės. Jūs esate pergalės ženklas pasauliui. Jiems taip reikia šviesos — tiems žmonėms, kuriuos mylite.

Bukite meile. Tai įmanoma. Tai nuostabu.

Bukite meile. Tai gyvenimas. Tai ateitis.

Bukite meilė. Meilė yra iš Dievo.

Jeigu jūs esate prievartautojas —

tas vyras, ta žmona, tas žmogus, atsisirkite nuo jo. Neapikanta auga iš bejėgiškumo. Neapikanta auga tada, kai nemylite savęs, o tarnauji kitiems.

Kas yra meilė? Meilė yra tas artumas, kuris neteikia skausmo nei tau, nei kitiems. Meilė yra ženklas, kad jūs esate Dievo žmonės, Dievo mylimieji, Dievo sūnūs ir dukterys, sukurti pagal Dievo paveikslą.

Jeigu jūs esate Dievo, jūs gyvenate meile. Meile, pranokstančia žemiškus norus. Meile, kuri yra laisvė.

Nevaldykite to, kurį mylite — tai nėra meilė. Tai tėra tikrai ženklas, kad nemylite jo.

Prievartautojas apsisprendžia prieiti, kai pajunta, jog bijote jo. Jei jūs ginsitės, jis paliks jus ramybeje.

Prievartautojas yra iškenčijęs tikrą pragarą — prievartaudamas žmones, jis tarnavo pasauliui, o ne Dievui.

Jūs nesate kaina už pasaulio gyvybę. Jėzus mirė dėl to, kad jūs taptumėte laimingi. Aukos vaidmuo tėra tikrai Dievo dvasia, iškankinta pasaulio; nukryžiuotasis angelas, nepradėjęs šviesos.

Yra demono kelias, yra

kelias žmogaus.

Yra meilė ir pasirinkimas mylėti.

Taip, mylėti tą žmogų, kuris bara tave — jis maldauja vilties ir gyvenimo. Jei mylėsi šį žmogų, jis paliks tave tam, kad gyventum. Jei mylėsi jį, jis pasitrauks nuo tavęs.

Prievartaudamas kita, žmogus renkasi melą. Jis išduoda save ir kitus. Šis žmogus nėra tas, kuris tiki. Jei jis myli, tai tik tiek, kad naudotųsi meile. Prievartautojas — pragaro įrankis. Jo dvasia sužalota tamsos.

Nebijokite nieko. Jums jau duotas ir kelias, ir tikslas — sustabdyti save, kai pasirenki mirtį ir tamsą. Sustabdyti save.

Meilė — Dievo dvasia mūsųse. Meilė yra Dievas — paslaptingas, galingas ir tobulas. Bėgantis yra mūsų Dievas. Jis tegali tik duoti save.

Jeigu prisisiimate šviesą, jūs išseisite iš tamsos.

Dievas myli jus tobula meile, kuri perveria jūsų mintis ir veiksmus.

Išsakykite Jam savo skausmą. Melskitės Jam. Aprašykite Jį.

Išduokite Jį iš tamsos — savo Dievą, įkalintą skausmo. Padarykite Jį lietuvių ugnyje.

Jis ateis, kai mylėsite žemę ir žmones, ir laiminsit juos.

Ko jūs bijote Dievo? Šito sužeisto Dievo, kuris mirė už jus.

Ko jūs bijote meilės? Ko jūs bijote šviesos? Atsiverkite tiesiai. Ateis diena, kai jūs degsite meile ir laisve.

O dabar apkabinkite Jį — jis yra jūsų Dievas ir meilė, kuri laimina jus.

Tyloje Jis ateina. Į tylą įsiveržia dvasia ir tiesa.

Aprašykite savo gimimą. Aprašykite dievišką liepsną, kuri perveria jus tyloje.

Jis jus kviečia į laisvę. „Šiandien laiminu jus, kad mylėtumėte mano kelią. Jis yra iš šviesos“, — sako Tas, kuris myli jus taip, kaip pasaulis negali mylėti, nes pasaulis nemato šviesos.

Sprendimas mylėti tuos žmones, kurie jus kaltina, yra vienintelis kelias į gyvenimą. Jūs esate Jo išrinktieji — jūs, kurie gulite be jėgų nuo neišreikto skausmo; jūs, kurie teturite tikrai seką be meilės, nes tai „santuokinė pareiga“; jūs, kurie tikite laisvę, tačiau bijote jos kaip ugnies. Niekada ugnyje nesurasit nė lašelio tamsos. Jūs išseisite į laisvę ir liepsnosit tiesos ugnimi.

Mylimieji, jūs esate žmonės, kuriuos laimina Dievas. Jei jūs bėgsit nuo Jo, Jis tikrai nesivys jūsų tam, kad prispaustų prie sienos ir priverstų pažinti save. Jis yra tobulybė ir grožis. Jis yra paslaptis naktį, Jis yra ta viltis kurios trokštame.

Ko jūs bėgat nuo Viešpaties meilės? Ko jūs bijot savęs?

Prievartos aukos dažnai atsiduria psichiatrinės ligoninės, nes nepakelia tokio gyvenimo. Grįžę atgal jos vėl suserga, nes nemato jokios išeities.

Ateitis yra tas, kuris tiki. Niekada nebijokite šviesos.

Jeigu jūs tikite meile, ji ateis pas jus tam, kad laimėtumėte šią kovą. Jūs pasirenkat tai, kas brangiausia — gyvybę ir laisvę. Jeigu šitas žmogus jums brangus, jūs paliksite jį. Tik tada, kai paliksite, jis galės apsispręsti už tiesą.

Meilė yra laisvė. Padarykite tai.

BAŽNYTINĖS MUZIKOS FESTIVALIS

Gegužės 22 d., per Švenčiausiosios Trejybės iškilmės, Telsių šv. Antano Paduviečio katedroje keletas šimtų Žemaitijos regiono bažnytinio ir profesionalių chorų susirinko į tradicinį kompozitoriaus ir vargonininko Albino Jasenauko bažnytinės muzikos festivalį.

Šventė prasidėjo šv. Mišiomis, kurias aukėjo Telsių vyskupijos šv. Cecilijos bažnytinės muzikos draugijos vadovas kan. Egidijus Zucas ir draugijos dvasios tėvas kun. Saulius Stumbras. Kanauninkas E. Zucas įžangos žodyje džiaugėsi atvykusiais giesmininkais ir priminė, jog šis festivalis — tai dovana Telsių miestui, kuris vos už keleto dienų minės savo savivaldos 555-ąsias metines. Per pamokslą kun. S. Stumbras sveikino festivalio

dalyvius, dėkojo už begalinį jų darbą ir kvietė giedoti Kūrėjui savo širdimi, savo balsu ir savo gyvenimu. Šv. Mišiose giedojo jungtinis choras, puikiai atlikęs prof. Gedimino Purlio Mišias pritariančių varinių pučiamųjų kvintetui ir vargonams. Pasikolė parapijų chorai, nuaudė V. A. Mocarto „Magnificat“ — dovana ir užtarimo giesmė Dievo Motinai Marijai.

Po to gausiai susirinkusiems tikintiesiems koncertavo Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės, Gargždų šv. ark. Mykolo parapijų chorai. Telsių katedros sumos choras, profesionalus Plungės, Mazeikių, Telsių miestų mišrus choras. Šventės pabaigoje kolektyvams buvo įteikti padėkos raštai.

BŽ

PIRMOJI KOMUNIJĄ — SU VIENODAIŠ DRABUŽIAIS

Per Sekmines, Vilkauskio katedroje 34 vaikai priėmė pirmąją Komunią. Pirmosios Komunijos šventė taip pat švėsta tris kitus sekmadienius. Ją šiemet, panašiai kaip pernai, priėmė apie 180 parapijos vaikų.

Rudenį mažieji, pradėdami gilintis į tikėjimo tiesas, bažnyčioje vyresniesiems bendruomenės nariams įdėvė iš popieriaus pasidarytas geles, ant kurių užrašė savo vardus. Tai buvo prašymas melstis už juos, besiruošiančius atsakingam momentui.

Prieš sumos šv. Mišias, lydimi tėvų ir senelių bei juos mokiusių tikybos mokytojų Sa-lomėjos Dailidienės, vaikai iš parapijos salės atėjo prie įmės atvertų katedros pagrindinių durų. Juos ant laiptų pasitiko dekanas pranas Vytautas Gustaitis, pašventino žvakes ir įsivedė į vidų. Šv. Mišias aukojęs parapijos svečias, buvęs ilgai metų jos klebonas vyskupas Juozas Preikšas, tardamas padėkos žodį priminė, jog daugelis šių vaikų tėvų buvo pakrikętyti arba pirmąją Komunią priėmė iš jo rankų. Ganytojas

džiaugėsi matydamas naująją kartą ir vylėsi jos šviesia, dora, laiminga ateitimi.

Vilkauskio dekanas pranas V. Gustaitis rupestiu visi šiemet pirmąją Komunią primantys vaikai — mergaitės ir berniukai — pirmą kartą vilkėjo vienodai — baltomis albonis, kuriose panašios į šv. Mišių paratarnautojų albas. Taip rengtis buvo nuspręsta po ilgesnių svarstymų su tėvais. Įvertinta tai, kad kiekviena šeima turi finansinių galimybių šiai progai išpuošti vaiką, kaip kad paskutiniu metu buvo mėginama daryti. Už palyginti nedidelę kainą pasidūinti kuklus drabužiai tarsi išryškino vaikystės tyrumą ir švelnumą. Dekanas pakvietė vaikus visą savaitę, vilkint šiais drabužiais, dalyvauti katedroje vakarais rengiamose gegužinėse pamaldose. Po to pirmosios Komunijos drabužiai bus perduoti kitiems bendraamžiams ir taps parapijos nuosavybe.

Pirmosios Komunijos šventės rengiamos ir kitose parapijose. Tokius pat drabužius įsigijo ir Vištyčio parapija.

BŽ, 2005 m. Nr. 11

Mūsų daržai ir darželiai

Paruošė Žilanykštis

KODĖL NE APIE DARŽOVES?

Klausimas. Aš laukiu antradienio „Draugo“ daugiausia dėl Žilanykščio skilties. Jau daug ką išmokau, sužinojau ir tikiuosi dar daug daugiau išmokti. Per tą laiką pastebėjau, kad daugiausia rašote apie geleles, medžius, krūmus. Nors skyrelis vadinasi „Mūsų daržai ir darželiai“, apie daržus tikrai nedaug žinių. Šį pavasarį pagaliau išėjau į pensiją ir turiu galimybę auginti įvairias daržoves. Žemė, atrodo, neblogo, gelelės, žolė gerai augo, bet aš visada norėjau turėti tikrą daržą, kur auga pomidorai, agurkai, gal net kopūstai, morkos ir t.t. Prisipažinsiu, nieko apie daržovių auginimą neišmanau, tad gal pradėkite nuo A, B, C? Ką galėtumėte patarti?

Atsakymas. Perskaitę Jūsų laišką ir aš norėjau paklausti: į kurį klausimą pirmiausia atsakyti?

Visu pirma nieko prieš daržoves neturiu, bet paprastai stengiuosi atsakyti į skaitytojų atsiųstus klausimus. Taip jau susiklostė, kad daugiausia jų ir yra apie geleles, darželius.

Didžioji daržovių dalis mėgsta saulėtą vietą, pakankamai derlingą žemę ir nuolat drėgną dirvožemį. Išskyrus saulę, visas kitas reikmes nesunku patenkinti.

Laistymas

Dauguma daržovių reikalauja maždaug 1 colio vandens per savaitę. Tai gali gauti iš lietaus arba laistymo. Žinoma, daug priklauso nuo dirvožemio ir oro temperatūros. Smėlėta dirva greičiau išdžiūsta kaip priemolis arba molis. Tačiau sunki, molėta žemė kartais vandens sulaiko per ilgai — augalo šaknys pradeda rūdyti arba puti. Tuomet reikia į žemę įmaišyti organinių medžiagų.

Kaip žinoti, kad daržovėms trūksta drėgmės? Dienos karštyje lapai suglemba, apvysta, bet vakarop, kai oras atvėsta, vėl atgyja. Viena kita diena be vandens nieko nepakenks, bet neleiskite tai per ilgai tęstis, nes augalai nunyks, neauga.

Geriausiais laistyti ant žemės tarp augalų ištiesus žarną su skylutėmis, per kurias pamažu vanduo sunkiasi ir sudrėkina žemę. Pilti vandenį tiesiai ant lapų nepatartina, ypač kai šviečia saulė, nes karštį spinuliuai gali paversti lašeliu, primėnėmis ir apdeginti lapus.

Gera priemonė išlaikyti

drėgną žemę ir apsiginti nuo piktžolių yra „mulching“, t.y. žemės tarp augalų padengimas kokia nors medžiaga. Galima panaudoti susmulkintą žolę, šiaudus, paruoštą mėšlą, sukapotą medžio žievę (tik ne pjūvėnas), net senus laikraščius, padengiant žemę apie augalus maždaug 3 colių storio sluoksniu. Būtina palikti maždaug 2 colių diametro plotelį prie pat augalo stiebo. Beje, žemę galima apdengti ir plastmasine plėvele (specialiai skirta šiam reikalui) arba specialia medžiaga.

Trašos

Ruošiant dirvą daržui iš rudens, reikia išbarstyti trašas, kurios per žiemą išstiprsta ir sugeria į žemę. Tačiau augimo metu dar bent 2-4 kartus būtina augalus pamaitinti. Yra dvi galimybės: 1. sausos trašos (grūdėliai), kurias reikia išbarstyti atokiau nuo augalo ir įmaišyti į žemę, saugantis nepažeisti augalo šaknų (nepilti trašų apie augalo stiebelį, nes gali nudeginti ir augalą sunaikinti); 2. skystos trašos, laistomos kartu su vandeniu. Abu būdai turi savo teigiamas puses. Sausos trašos augalą maitina ilgiau, kol visai sutirpsta. Skystas trašas lengviau panaudoti, kai augalai labai tankiai susodinti, be to, skystas trašas augalus įsiurbia tuoj pat, o sausos — turi palaukti.

Piktžolės

Turbūt apie tai net kalbėti nereikia, nes kiekvienas atskirame kultūrinį augalą nuo nepaigėdajumo. Ravėti galima ranka, galima pasinaudoti kaupčiu (angl. „hoe“), bet tikrai nepatartina vartoti cheminių piktžolių kontrolės priemonių, kai auginami augalai, skirti maistui. Nepaisant užrašų ant buteliukų ar dėžučių, tam tikra nuodingų nuosėdų dalis visgi patenka ir į daržoves suėdę. Svarbu neleisti piktžolėms pražysti ir išnokinėti sekla (tai kartais atsitinka labai greitai), kitaip su tomis pačiomis piktžolėmis vėl reikės kovoti kitą vasarą.

Apsaugant nuo kenkėjų

Daržovės tiek daug kenkėjų neturi, kaip, pavyzdžiui, gelelės, bet ir į daržą įsikrausto neprasyti svečiai.

Kartais yra lengviau kenkėjų išvengti, negu jais atsikratyti. Štai keli patarimai:

a. dažnai, net kasdien, aplankykite savo daržą ir išmokykite pastebėti problemas, dar joms neišsiplėtus;

b. auginkite daržoves, tinkamas Jūsų klimato zonai ir dirvožemiui. Patręskite ir palaistykite savo augalus — sveiki ir stiprūs augalai lengviau apsigina nuo kenkėjų ir ligų;

c. kur įmanoma, pasirinkite augalus, atsparius ligoms ir kenkėjams; juos atrasite, peržiūrėję seklių katalogus arba pasiklausę daržininkystės darbuotojų;

d. nesukimškite augalų — jiems svarbu turėti tam tikrą erdvę, kad geriau prieitų oras ir šlapi nuo lietaus ar laistymo lapai nudžiūtų, ypač vakare;

e. išraukite ir išmeskite li-

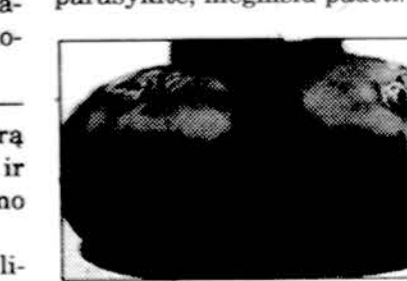

gos apniktus augalus, kad neužkrėstų sveikųjų;

f. pasikvieskite į daržą „geruosius vabzdžius“, kurie minta amarus ar kitais kenkėjais; tai padaryti nesunku, tereikia apie daržovių lysves prisodinti ir žydinčių geliių; nevertokite cheminių priemonių kenkėjams kontroliuoti, nebent kitos išeities nėra;

g. nesodinkite ar nesėkite tos pačios rūšies (šeimos) augalų toje pačioje vietoje, ypač jeigu juos labai puolė kenkėjai; yra galimybių, kad vabalai bus į žemę padėję kiaušinėlius, kurie kitą vasarą išsiris ir grauž augalus.

Tai pagrindinės taisyklės sėkmingai ir vėliai augančiam daržui, nepaisant, ar tai bus tik keli pomidorų kerai, ar ištisas „daržovių katalogas“. Jus sveikinu už ketinimą įsitaistyti daržą. Žinoma, jau prasidėjo vasaros karščiai ir vargiai šiemet pavyks ką išauginti. Rudeniop, kai daugiau lyja ir orai vėsesni, galite pasisėti daržovių, kurios kaip tik mėgsta vėsesnį orą — tarp jų yra salotos, špinatai, ridikėliai, burokai ir daug kitų. Jeigu norėsite, vėl parašykite, mėginsiu padėti.

SKELBIMAI

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBES DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Aukse S. Kane, Vilma Jarulienė, Virginija Smuikaitienė kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St., Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654; 773-581-8654

SIŪLO DARBA

PRO CARE
Live in Caregiver/Companion
6 days, \$120/ a day. To take care of handicapped 25 years old girl.
Good English, work permit, American Drivers License required.
(847) 391 4164

ISNUOMOJA

Woodridge išnuomojami
1-2 mieg. naujai suremontuoti butai. 1 mieg. — \$670-\$710; 2 mieg. — \$770-\$810.
Tel. 630-910-0644, Jana.

ATLANTIC Express Corp. 1-800-775-SEND
www.atlanticexpress.com

Ocean Freight
Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Air Freight
Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Auto Export
Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages
Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

PH 11111 Ave Bridgeview, IL 60151 Tel. 1 708 599-9680
Fax. 1 708 599 9682 Tel. 1 800 775 7363

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

RYGA

Už žalą, padarytą Švede pilkosios kopos statant memorialą holokausto aukoms, Liepojos aplinkosaugos valdyba ketina paskirti kaltiems asmenims 33,000 latų (beveik 164,000 litų) nuobaudą. Leidimą statyti memorialą kopų zonoje davė Latvijos vyriausybė, o moralinę paramą šiam Atvirojo visuomenės fondo „Liepojos žydų palikimas“ projektui suteikė ir Latvijos prezidentė Vaira Vike-Freiberga, ir vietos savivaldybė. Memorialas pastatytas už 15 km nuo Liepojos kopų zonos, kur anksčiau buvo artilerijos poligonas.

VARŠUVA

Vokietijos užsienio reikalų ministras Joschka Fischer pareiškė, jog Europos Sąjunga turi laikytis tolesnės 25-ųjų šalių sąjungos plėtros išpareigojimų, nepaisydama augančio ES gyventojų pasipriešinimo. Tuo tarpu Prancūzijos vidaus reikalų ministras Nicolas Sarkozy sakė, jog ES turėtų sustabdyti savo plėtrą po to, kai į sąjungą bus priimtos Bulgarija ir Rumunija. Taip Prancūzijos atstovas netiesiogiai pasisūlė sustabdyti Turkijos stojimo derybas su Briuseliu, kurių pradžia numatyta spalio mėnesį.

ROMA

Italijos ministras pirmininkas Silvio Berlusconi ketina prašyti Europos Komisijos (EK) skirti šaliai dviejų ar trejų metų „malonės“ laikotarpį, per kurį Roma užtikrintų šalies biudžeto deficitą atitinkamą griežtiesiems Europos Sąjungos (ES) apribojimams. Kiek anksčiau šį mėnesį EK sutiko paskelbti Italijai drausmines priemones už ES biudžeto nuostatų pažeidimą. Pagal ES stabilumo ir plėtros pakta, euro zonos valstybių narių biudžeto deficitas neturi viršyti 3 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP). Italijos biudžeto deficitas viršijo ES nustatytą apribojimą tiek 2003, tiek 2004 metais.

BERLYNAS

Vokietija, siekianti kurti Harvard ar Oxford lygiavertę švietimo instituciją, skyrė daugiau kaip 2 mlrd. JAV dolerių

savo sąstingio kamuojamai universitetų sistemai gaivinti. Federalinė ir žemių vyriausybės pasiekė susitarimą dėl šių lėšų skyrimo po kelių ginčų mėnesių. Pagal planą šalies akademinių institucijų stiprinimui per ateinančius šešerius metus Vokietija išleis 1.9 mlrd. eurų. Pagal patvirtintą programą šalyje bus išskirti 10 „elitinių“ universitetų, kuriems papildomai per metus bus skiriama po 13.5 mln. eurų ir kurie turės siekti kurti pasaulinio lygio institucijas, pritraukiančias „geriausius ir šviesiausius protus“.

RUSIJA

MASKVA

Rusija pirmadienį informavo Estiją, kad pasitraukia iš sienos sutarties, nes yra nepatenkinta, kaip dokumentas buvo patvirtintas šios Baltijos valstybės parlamente. Tai naujasis žingsnis ne vienerius metus vykstančiame diplomatinėje kiverse, kuris atspindi tarp Rusijos ir Baltijos šalių tvyrantį įtampą ir gali komplikuoti pastangas pagerinti santykius tarp Maskvos ir išsiplėtusios Europos Sąjungos. Abi valstybės sutartis pasirašė gegužės 18 d. Rusijos nepasitenkinimą sukėlė patvirtinimo įstatymo įžangos nuostatos, kuriose netiesiogiai užsimenama apie sovietinę okupaciją.

JAV

WASHINGTON, DC

JAV gynybos sekretorius Donald Rumsfeld pripažino, kad sukilimas Irake gali tęstis ne vienerius metus. „Tas sukilimas gali tęstis nežinia kiek metų. Sukilimai gali tęstis penkerius, šešerius, aštuonerius, dešimt, dvyliką metų“, sakė D. Rumsfeld. Pastarojo meto viešosios nuomonės apklausos rodo, kad praėjus 27 mėnesiams nuo JAV vadovaujamo įsiveržimo į Iraką, daugiau nei 50 proc. amerikiečių mano, kad JAV nereikėjo pradėti karo. Sekmadienį per tris savaites sprogdingojo išpuolius prieš irakiečių policiją ir kariuomenės bazes Mosul ir jo apylinkėse žuvo mažiausiai 25 žmonės. Iš viso sekmadienį per virtinę kruvinų atakų žuvo 37 žmonės.

Policija nesugeba sugauti mokytojo

Atkelta iš 1 psl.

jog E. Šmidtą vadovavo nelegaliai sukarintai „Judovarnių“ organizacijai. Iškart po pasikėsinimo į policijos pareigūną atlikta keletas kratų, kurių metu slėptuvėse rasta ginklų arsenalai. Įtariama, jog didžioji karo amunicijos dalis į slėptuves pa-

teko iš Lietuvos kariuomenės sandėlių.

Nors policija E. Šmidtą „medžiojo“ labai aktyviai, jam pavykdavo paskutinę akimirą pasprukti. Vienu metu net buvo įtariama, jog E. Šmidtui slapstytis padeda Krašto apsaugos ministerijos žvalgybininkai ir

NEW YORK

JAV pirmą kartą po šaltojo karo planuoja vėl pradėti gaminti itin radiaktyvaus plutonio-238 izotopą, praneša laikraštis „The New York Times“, remdamasis projekto vadovais. Didžioji pagaminto plutonio dalis, jeigu ne visa radioaktyvioji medžiaga, skiriama slaptiems projektams. Šaltiniai JAV vyriausybėje konkrečių tikslų neminėdė, bet laikraštis priminė, kad anksčiau plutonis buvo naudojamas žvalgybos prietaisams gaminti. Pagal programą, kuri sukėlė gamtos saugos organizacijų susirūpinimą, per daugiau kaip 30 metų Nacionalinėje laboratorijoje Idaho valstijoje numatoma pagaminti 150 kilogramų plutonio.

ARTIMIEJI RYTAI

BAGHDAD

Irake sudužo JAV kovinis sraigtasparnis „Apache“, pranešė JAV kariuomenės atstovas spaudai, pažymėjęs, kad išsiaiškinti dviejų igulio narių likimo išvyko gelbėtojų komandos. Vietos gyventojai teigė matę skrendant du sraigtasparnius, iš kurių vienas nukrito tiesiai į šiaurę nuo Bagdad. JAV kariuomenės pranešimas spaudai neapnuodoma, dėl ko sraigtasparnis sudužo. Anksčiau sukilėliai nuo peties leidžiamomis raketomis ir mažo kalibro ginklais yra numušę JAV bei kitus orlaivius.

AZIJA

TOKYO

Didžiausia Japonijos geležinkelio operatorė „East Japan Railway“ („JR East“) pristatė naują traukinį „Shinkansen“, kuris, pasak bendrovės, yra greičiausias pasaulyje traukinys. „Fastech 360S“ praejo bandomuosius reišius tarp Sendai ir Kamikita miestų Šiaurės Japonijoje nuo šeštadienio. Kelionės metu traukinys pasiekė 360 kilometrų per valandą greitį. Projektinis didžiausias „Fastech 360S“ greitis siekia 405 kilometrų per valandą. Bandomasis laikotarpis truks dvejus metus, o komercinę traukinio eksploataciją ketinama pradėti iki 2011 m. Šiuo metu greičiausias traukinys kursuoja tarp Londono ir Paryžiaus.

kontržvalgybininkai.

Kaip teigė kriminalinės policijos biuro nusikaltimų tyrimo vyriausiosios valdybos viršininkas Tomas Ulpis, E. Šmidtą paieška iki šiol nėra nutraukta. „Naujausia gauta informacija rodo, kad jis slapstosi užsienyje“, sakė T. Ulpis.

BŪSIMOS MAMOS MITYBA IR VAIKO NUTUKIMAS

Atlikus tyrimą su pelėmis, nustatyta, kad prastas maitinimas gimdoje gali pervarkyti naujagimių smegenų sandarą taip, kad vėlesniame gyvenime jiems bus didesnė grėsmė nutukti. Šie atradimai gali padėti medikams veiksmingiau nuo nutukimo apsaugoti tuos vaikus, kurie iki gimimo buvo pernelyg mažai maitinami.

„Mitybos apribojimas prieš gimimą nėra retas reiškinys net ir šiuolaikinėse vakarietiškoje visuomenėse, — sakė vienas iš tyrimo vykdytojų Kioto universiteto (Japonija) Medicinos mokyklos mokslininkas Norimasa Sagawa. — Svarbu pažinti, kad po tokio mitybos trūkumo iki gimimo, vėlesniais gyvenimo metais tiems vaikams tenka susidurti su kaloringa ir riebia mityba“. Tokia kombinacija gali būti neabejotinai nutukimo receptas. Ankstesniais tyrimais nustatyta, kad vaikai, gimę nešotumo metu nepakankamai valgiusiomis motinoms, vėlesniame gyvenime dažniau suserga cukriniu diabetu ir širdies ligomis. Šiems vaikams per pirmuosius gyvenimo mėnesius tenka patirti augimo „vijimosi“ fazę, kai jie auga greičiau už didesnius gimusius bendraamžius, kol galų gale jų svoriai susivienodina. Per šią vijimosi fazę vaikų organizmuose būna didesnis apetito reguliuojančio hormono leptino lygis. Šis hormonas išskiriamas riebalų ląstelių ir, sukaupus pakankamai maisto medžiagų rezervų, mažina apetitą.

Gali būti, kad šioms vaikams būdingas „taupus fenotipas“ — ši terminą sugalvojo Sautempton universiteto (D. Britanija) mokslininkas David Barker su kolegomis. Jie sumanė, kad vaisius, pajutęs maisto trūkumą gimdoje, suderina savo organizmą taip, kad galėtų efektyviau saugoti riebalus. Tačiau iki šiol nebuvo tiksliai žinoma, kokių būdu veikia toks derinimas.

Šį mechanizmą ištirti sugalvojo Kioto universiteto Medicinos mokyklos mokslininkai, vadovaujami Shigeo Yura. Jie nešioms pelėms paskyrė skirtingus mitybos režimus — normalų ir nepakankamą. Kaip ir ankstesniuose tyrimuose, paaiškėjo, kad prastai maitintos motinos pagimdė mažesnio svorio peliukus, kurie augo greičiau ir savo bendraamžius svoriu pasivijo po 10 dienų. Kai po atjungimo peliukai buvo maitinami normalaus kaloringumo dieta, ir normaliai, ir nepa-

kankamai maitintų motinų peliukai svėrė po lygiai ir sukaupė panašias riebalų atsargas. Tačiau, kai nepakankamai maitintų motinų peliukai buvo maitinami riebiu maistu, jie augo kur kas greičiau nei bendraamžiai, kurių motinos maitinosi normaliai. 17 savaičių amžiaus peliukai iš nepakankamos prenatalinės mitybos grupės svėrė apie 15 proc. daugiau, jų organizmuose buvo sukaupta apie 50 proc. daugiau riebalų nei normaliai maitintų motinų palikuonių organizmuose, nors ir antrosios grupės atstovai buvo maitinami tokio patiu riebiu maistu.

Be to, nepakankamos mitybos grupės peliukų organizmuose 8–10 jų gyvenimo dienomis pastebėtas ankstyvas leptino šuolis, kuris normalios mitybos grupės peliukų organizmuose stebėtas tik 16 gyvenimo dieną. Norėdami išsiaiškinti, ar šis ankstyvas leptino šuolis ir yra vėliau stebimo nutukimo priežastis, mokslininkai suvirkštė leptino 10 dienų amžiaus normaliai maitintų motinų palikuonims. Maitinami kaloringu maistu šie peliukai taip pat buvo linkę greičiau auginti savo masę, nors gimdoje mitybos trūkumo jie neįtiko. Tyrimo autoriai mano, kad ankstyvas leptino šuolis šiek tiek pakeičia neuronų tinklų sudarymą svarbiu vystymosi metu bei trikdo leptino pernašą į smegenis individualiai suaugus. Dėl šių pasikeitimų pelės prastai junta hormono perduodamą sotumo signalą. Šio mechanizmo supratimas galėtų būti naudingas medikams, siekiantiems sutrukdyti nepageidaujamam naujagimio neuronų tinklų perprogramavimui, mano N. Sagawa.

Cambridge universiteto (D. Britanija) mokslininkė Susan Ozanne, tirianti mitybos programavimą, išpeja, kad šiuos stebint peles gautus rezultatus sunku pritaikyti žmonėms, tačiau ji įžvelgia galimybę ieškoti būdų padėti nutukti linkusiems vaikams. „Duomenys teigia, kad ir žmonėms yra svarbių vystymosi periodų bei yra šios tautos postnatalinis lankstumas, kai yra galimybė išsikišti“.

Ji tvirtina, kad rezultatai patvirtina balansuotos mitybos, o ne tiesiog suvartotų kalorijų kiekio svarbą nešotumo metu. „Galite suvartoti begales maisto, bet vis vien badauti tam tikro mitybos komponento atžvilgiu“, sakė mokslininkė. (Delfi)

DRAUGAS, 2005 m. birželio 28 d., antradienis

5

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS A + A VYTAUTAS JANUŠONIS 1941 – 2004

Jau praėjo vieneri metai, kai po sunkios ligos, 2004 m. liepos 3 d. mirė mūsų mylimas Vytautas. Jis palaidotas Ottawa, Wisconsin kapinėse. Maloniai prašome gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Vytautą savo maldose.

Liūdi žmona Palmira, sūnūs Rimas ir Gintas, mirtį Rene, kiti giminės bei artimieji Amerikoje ir Lietuvoje.

SEPTYNERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

1998 m. birželio
29 d. Amžinybėn
iškeliavo gilių
minčių rašytoja ir
deklamatorė

A + A
JUZEFA
GALĖJUTĖ
PAULAUŠKIENĖ

Mūsų mylima motina, sesuo, teta ir močiutė palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

A.a. Juzytės septynerių metų mirties sukaktį paminėsime trečiądienį, birželio 29 d. 8 v.r. Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje, Brighton Park.

Maloniai prašome visus gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Juzytę savo maldose.

Pagal jos nenuilstamą troškimą „Tegul Dievas Lietuvoj tamsumus pašalina“.

Liūdinti šeima, artimieji ir draugai

DEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A + A
FILOMENA JURJONIENĖ
1902.05.05 – 1995.06.29

Praėjo jau dešimt metų, kai mūsų mama, močiutė ir promočiutė, apleido šią mūsų varganą žemelę ir iškeliavo į Viešpaties namus. Nebėra ten jai nei asarų, nei skausmo. Likom tik mes, su neužpildoma tuštuma mūsų gyvenime ir širdyse. Išsekis ramybėje, mamytė...

Šių metų proga birželio 29 d., 8 val. iš ryto bus laikomės šv. Mišios Tėvų Jėzuitų koplyčioje, 2345 W. 56th St., Chicago, IL.

Prašome gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Filomeną savo maldose.

Sūnus Pranas Jurjonas ir dukrė Gailutė Palionienė su šeimom

Prenumeruokime ir skaitykime „DRAUGĄ“!

„DRAUGA“ atmintime savo testamentu.

Mielam draugui

A + A
GEDŽIUI MORKŪNUI

per greitai mus ir šį pasaulį palikus, reiškiamė žodžiais neapčiuopiamą užuojautą mielai IRENAI bei dukroms DANUTEI, AUDRAI ir LIDIJAI.

Andrius, Lionė, Aista ir
Dainius Kazlauskai

Boston, MA

Trakų Vokės parko restauratoriai stažavosi Florencijoje

Vilnius, birželio 27 d. (ELTA) — Trys istorinių parkų restauravimo specialistai po stažuotės Italijoje imsis istorinio Trakų Vokės parko atnaujinimo.

Seminaruose Florencijos tarptautiniame meno universitete patirties sėmėsis Romas Marčius teigė, jog keblumų Lietuvoje atkuriant istorinius parkus kyla dėl išsamios istorinės medžiagos stygiaus — skirtingai nei Italijoje, čia neišliko visų

garsaus architekto Eduardo Andre parkų projektų.

Tarptautiniai istorinių parkų žinovai iš visos Europos seminarų dalyvius supažindino su istorinių parkų restauravimo istorija, raida ir metodika. Tačiau, R. Marčius teigimu, Florencijoje įgyta patirtis bus naudinga ne tik restauruojant parkus, bet ir siekiant juos pritaikyti kultūriniam turizmui.

Parkų restauratorių mokymai — bendras Kultūros paveld

do departamento, Florencijos tarptautinio meno universiteto ir Europos kultūros kelių instituto projektas.

Prancūzijos peizažo specialistas, botanikas E. Andre XIX a. pabaigoje — XX a. pradžioje sukūrė apie 100 parkų Prancūzijoje, Anglijoje, Danijoje, Liuksemburge, Olandijoje, Belgijoje, Šiaurės ir Lotynų Amerikoje ir kitur. Lietuvoje yra keturi garsaus kraštovaizdžio architekto kūriniai.

nešioti ir sunkų savo valdžios ženklą.

Praėjusią savaitę jiems buvo išdalytos grandinės su Lietuvos valstybės herbo atvaizdu, kurios, pasirodo, režė režia kaklą. Šiuos ženklus nukaldino Nacionalinės teisėmų administracijos (NTA) skelbtą konkursą laimėjęs dailininkas Kazimieras Simanionis bei UAB „Alpe-

ra“.

Anot NTA direktoriaus pavaduotojo Romo Laurinavičiaus, teisėjams nebus duota jokios specialios „komandos“: jau dabar jie į posėdžius gali eiti naujai pasidabinę. „Buvome rekomendavę nevilkėti mantijų tol, kol nebus nukaldinta ženklų, dabar — jokių problemų“, patikino R. Laurinavičius.

Valdžios ženklai — per sunkūs teisėjų kluvi

Vilnius, birželio 27 d. (ELTA) — „Šie žirgai — gražesni, bet ir dvigubai sunkesni“, subtiliai juokaudami teisėjai guodžiasi vieni kitiems. Nėgana to, kad daugeliui kilo problemų pasirenkant naujas mantijas, kurios vieniems buvo per trumpos, kitiems — per ankštos, trečiams — per ilgos, nuo šiol maždaug 700 teisėjų dar reikės

A + A
SESERIAI RITAI ANTANINAI
TRIMAKIENEI

Amžinybėn nuėjus, gilią užuojautą reiškiamė jos sūnui dr. kun. KĖSTUČIUI, visai TRIMAKŲ šeimai, Vargdienių Seserų vienuolijai ir kartu meldžiamės.

Danutė ir Vytautas Bieliauskai

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

LIETUVIŲ FONDO NAUJAI sėkmingai gegužės mėnesį tapo: Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdyba (vicepirmininkas Matas Stanevičius); Paul ir Rasa Thies. Įnašu LF šeima ir draugai pagerbė a.a. Jono Nanasvyčio šviesų atminimą, paaukoję 510 dol.

LEMONTO SOC. REIKALŲ skyrius vasarą bus uždarytas, iki rugsėjo 2 d.

ŽIDINIO PAMALDOS ŠV. MIŠIŲ auka ir rožinis, ruošiamas pal. Jurgio Matulaičio misijos šventovėje šeštadienį, liepos 2 d., 8 v.r. Visi nuoširdžiai kviečiami dalyvauti.

LEMONTO APYLINKĖS LB valdyba kviečia visus į vasaros gegužinę, kuri įvyks liepos 10 d., po 11 v.r. šv. Mišių PLC sodelyje. Sumanios šeiminių vaisių šašlykais ir kitais gardumynais; gaivinantys gėrimai suteiks žvalumo ir energijos smagiems šokiams bei žaidimams. Veiks turtinga loterija.

BIRŽELIO 30 D. SUEINA AŠTUONERIMETAI nuo a.a. Igno Miliausko mirties. Minint šią liūdną sukaktį, bus aukojamos šv. Mišios liepos 3 d., sekmadienį, 10 v.r. Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje Brighton Park, Čikagoje ir Kennebunkpart, ME, birželio 30 d. Prašome gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Igną maldose.

RUGPJŪČIO 7-13 DIENOMIS Dainavoje vyks tradicinė Mokytojų tobulinimosi kursų savaitė. Šiais metais didžiausias dėmesys skiriamas dėstyto metodikai. Kviečiame visus mokytojus dalyvauti stovyklos darbe. Norint užsiregistruoti prašome skambinti Giedrei Savukynienei, tel. 630-305-8182 arba Audronei Elvikienei, tel. 630-435-6349. Registracija būtina.

RAKO MIŠKAI ŠAUKIA VISUS lietuvių skautus dalyvauti šių metų vasaros stovykloje, kuri įvyks liepos 10-20 dienomis. Norintys daugiau informacijos prašome kreiptis pas Rasą Aleksienę, tel. 708-423-6503 arba e-paštu: rasa203@comcast.net. Taip pat informaciją galima rasti internete: www.budek.org.

TAUTOS FONDO MOKYKLŲ įdukrinimo programa vyksta sėkmingai. Jau įdukrintos 238 mokyklos. Pradedant ir tęsiant šią programą Tautos fondas siekia, kad užsimegztų artimas tiesioginis ryšys tarp įdukrintojo-aukotojo ir mokyklos bei mokinių. Kviečiame visus, kurie norėtų savo pasirinktą mokyklą įdukrinti lankantis Lietuvoje, aplankyti įdukrintą mokyklą ir įvertinti, kaip sėkmingai buvo panaudota Jūsų auka. Papildoma informacija Tautos fondo įstaigoje: 307 West 30th Street, New York, NY 10001-2703. Tel. 212-868-5860, faksas 212-868-5815, e-paštas: tautfd@aol.com.

•PIGIAUSIA – NE PATIKIMIAUSIA! Kortelės dažnai nesuveikia. Paskutinės minutės nutrupa. O kaip su bendrovėmis, kurių centrinės net ne JAV ir siūlo „ypatingus įkainius“? Dažniausiai tai prastas internetinio tipo, o ne telefoninis ryšys. Protingas vartotojas renkasi amerikiečių firmą (įst. 1993 m.) LITCOM. Į Lietuvą iš namų ar mobilaus telefono TIK 11,9 ct., o JAV – 4,9 ct. Jokių mėnesinių mokesčių, jokių papildomų kodų. Išsklotinę gaunate su savo vietine sąskaita. Registruokites lietuviškai 708-386-0556. Taisykite šiandien su LITCOM! Dėmesio! Įkainis galioja tik naujiems klientams!

KREIPIAMĖS Į LIETUVIŲ visuomeninės veiklos rėmėjus ir ALTO darbų rėmėjus, norėdami priminti, kad tolimesnei veiklai būtina finansinė jūsų parama. Surenkamų aukų Vasario 16-osios ir kitomis progomis neužtenka išlaikyti ALTO įstaigą Vašingtone, Jungtinį Amerikos Pabaltiečių Komitetą ir tinkamai testuoti svarbią visuomeninę organizacijos veiklą Lietuvai ir lietuvių. Todėl prašome jus šios svarbios veiklos išlaikymą prisiminti rašant savo testamentą ar vardine auka įamžinti mirusiųjų atminimą. Kiekviena auka mums brangi ir vertinga. Aukos čekius prašome rašyti ir siųsti: Lithuanian American Council Foundation, 6500 S. Pulaski Road, Chicago, IL 60629. Visos aukos nurašomos nuo mokesčių. Telefonas pasiteiravimui 773-735-6677.

DVIDEŠIMT TREČIA KARTA vykstančiai LB Kultūros premijų teikimo šventei jau sudarytas specialus komitetas, siūlysiantis kandidatus premijoms: dailės – Dalia Šlenienė, žurnalistė – Danutė Bindokienė, teatro – Vitalija Sireikis, muziko – Faustas Strolia, radijo programų – Algis Zaprackas ir tautinių šokių mokytojos – Rasa Poskočimienė. Premijų teikimo šventė įvyks lapkričio 13 d. Čikagoje. Premijų kandidatus iš JAV gyvenančių tarpo siūlo lietuvių visuomenė. Pasirašytame laiške reikia siųsti kandidato vardą, pavardę, adresą, telefoną ir trumpą siūlomo kandidato veiklos aprašymą. Siūlymus siųsti LB Kultūros tarybai, adresu: 2841 Denton Ct., Westchester, IL 60154 iki rugsėjo 1 d. Premijų mecenatas – Lietuvių fondas.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS valdyba praneša, kad spalio 21 – 23 dienomis Čikagoje vyks Amerikos lietuvių Kongresas. Kongrese bus sprendžiami ateities veiklos planai ir paminėta ALTO 90 metų sukaktis. Šiuo metu ALTA apjungia 17 centrinių JAV lietuvių organizacijų. Organizacijos, telkiniai ir pavieniai asmenys kviečiami remti Kongresą ir įsijungti į jo ruošą. Kreiptis: Lithuanian American Council, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629, tel. 773-735-6677, faksas 773-735-3946. el-paštas: AltCenter@aol.com.

ČIKAGA IŠK ROMANO „I

Birželio 23 dieną lietuviai gausiai susirinko prie Čikagos skerdyklų vartų literatūrinio paminklo paskelbimo išskilmėse. Minėjimas buvo suruoštas paminėti šimtmetį nuo Upton Sinclair romano „Džiunglės“ išleidimo. Jame vaizduojamas lietuvių šeimos gyvenimas skerdyklų rajone.

Dalyvavo apskrities ir miesto pareigūnai

Iškilmes atidarė John Daley, Cook County apskrities tarybos atstovas, dabartinio Čikagos mero brolis. Savo žodyje jis su didele pagarba prisiminė visus tuos, kurie dirbo šiose skerdyklose, įskaitant jo tėvą, kuris daug metų taip pat buvo Čikagos meru. Jis toliau pristatė šios miesto apylinkės seniūną (alderman) James Balcher, kuris prisiminė didžiulį imigrantų įnašą į Čikagos miesto vystymąsi.

Paminklinės lentelės tekstas

Toliau kalbėjo Sally Reed, JAV Bibliotekų draugijos direktorė atvykusi iš Philadelphia. Ji perskaitė numatytą paminklinės lentos tekstą. Viena lentelės kopija bus saugoma Vašingtone, Maisto ir vaistų administracijos įstaigoje. Kita Bronzos lentelė bus vėliau įmontuota prie dabartinių skerdyklos vartų. Paminklinėje lentelėje rašoma: „Upton Sinclair romane „Džiunglės“ 1906 m. aprašytos pasibaisėtinos darbo sąlygos už šių skerdyklų vartų. Veikale atpasakota lietuvių emigranto Jurgio Rudkaus

kova už žmogiškumą sujaudino šalį, paspartino darbo sąjungų plėtrą ir paskatino Maisto ir vaistų švaros įstatymo priėmimą. Ši vieta įvardinta kaip literatūrinis paminklas“. Tekstą pasirašė: JAV Bibliotekų draugija, Illinois knygos centras, Maisto ir prekybos darbininkų sąjunga, Romano autoriaus palikuonys – Weidman šeima, ALTA, Federalinė maisto ir vaistų administracija.

Apie romano reikšmę kalbėjo ALTO pirmininkas

Rocco Staino, JAV Bibliotekų draugijos direktorius, atvykęs iš Connecticut, įvertino „Džiunglių“ romaną literatūrinio požiūriu ir pakvietė ALTO pirmininką Saulių Kuprį tarti žodį. ALTO pirmininkas pristatė lietuvių svečius, kurie dalyvavo išskilmėse. Tarp jų buvo LR Generalinis konsulas Arvydas Daunoravičius, Garbės konsulas Stanley Balzekas, LB Kultūros tarybos pirmininkė Marija Remienė, LB Vidurio Vakarų apygardos pirmininkė Aušrelė Sakalaitė, LB Brighton Parko apylinkės pirmininkė Salomėja Daulienė, Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos apskrities pirmininkas Algis Kazlauskas, ALTO fondo pirmininkė Matilda Marcinkienė.

ALTO pirmininkas Saulius Kuprys savo kalboje sakė: „Šiandien mes pagerbiame tūkstančius imigrantų darbininkų, kurie perėjo per šiuos vartus į 400 akrų plotą sudarantį Čikagos skerdyklą.

John Daley – Cook apskrities tarybos atstovas, Matilda Marcinkienė – ALTO fondo pirmininkė, Arvydas Daunoravičius – LR gen. konsulas Čikagoje ir prof. Balys Račkauskas.

TAUTOS PAGEIDAVIMU

Liepos 9 diena, 7 val. vakaro,
Jaunimo centre, Čikagoje,

Muzikinės satyros ir humoro grupės „ŠA“

Antrasis pasispaudymas

Vokalinė-instrumentalinė, vaidybinė-ultranachalinė programa

„Visur gerai, kol mūsų nėra!“

Įėjimas - \$14.99 auka

Nusivylusių, pilkų ir amžinai nepatenkintų žmonių Reabilitacijos centro įėjimas

Bilietai parduodami
Krautuvelyje „Lietuvelė“, Lithuanian Plaza Bakery & Deli (Marquette parke), Kavineje „Bravo“ (Lemonte)

Šiandien mes prisimename autorių Upton Sinclair ir jo istorinį kurinį „Džiunglės“, kuriame pagrindinis veikėjas Jurgis Rudkus, tapęs pramonės laikotarpio įvaizdžiu, vaizduojantis žmogaus kovą prieš galingųjų ir turtingųjų vykdomą išnaudojimą. Bandykime suprasti tą laikotarpį, kokiomis aplinkybėmis Jurgis Rudkus atvyko į Čikagą. Jo tėvynė Lietuva buvo carinės Rusijos okupuota. Jauni vyrai, norėdami išvengti tarnavimo rusų kariuomenėje, ieškojo prieglobsčio keliaudami į kitą Atlanto krantą. Taip pat Rusijos valdžia įsakė visas knygas Lietuvoje leisti tik rusiškais raidėmis, vadinama kirilica. Lietuviškas knygas buvo galima spausdinti tik užsienyje ir slapta gabenti per sieną. Savo kalboje ALTO pirmininkas pabrėžė, kad nepaisant sunkių darbo sąlygų skerdyklose, čia dirbantys lietuviai išvystė stiprų kultūrinį ir dvasinį gyvenimą. Jie leido tris dienraščius, skerdyklų artimose apylinkėse pastatė net šešias bažnyčias su mokyklom. „Iš tikrųjų mes šiandien minime savo protėvių dvasią, ir konkrečiai Upton Sinclair lite-

ILMINGAI PAMINĖJO "DŽIUNGLĖS" SUKAKTĮ

ratūrinį paminklą. Tai paminklai, kurie išters laiko vėjus, kai iš statytinių paminklų beliks tik smėlis".

Gyvo liudininko prisiminimai ir svečių žodis

Toliau kalbėjo profesinės sąjungos direktorius Jorge Romirez, kuris apibūdino Darbo sąjungų svarbą ir jų šiuolaikinį aktualumą. Ypatingai gyvai pristatė skerdyklų istoriją Lesley Oriar, Darbo istorijos draugijos pirmininkas, kuris pats jaunas būdamas prieš II pasaulinį karą dirbo šiose skerdyklose. Toliau kalbėjo atstovai iš Federalinių įstaigų — JAV Maisto ir vaistų administracijos ir JAV Žemės ūkio departamento. Jie abu pabrėžė šios knygos įtaką, kuri radikaliai pakeitė Federalinės valdžios požiūrį į maisto gamybos priežiūrą. Programą baigė Illinois Knygos centro atstovė bei Čikagos bibliotekų vyriausia direktorė.

Dalyvavo žiniasklaidos atstovai

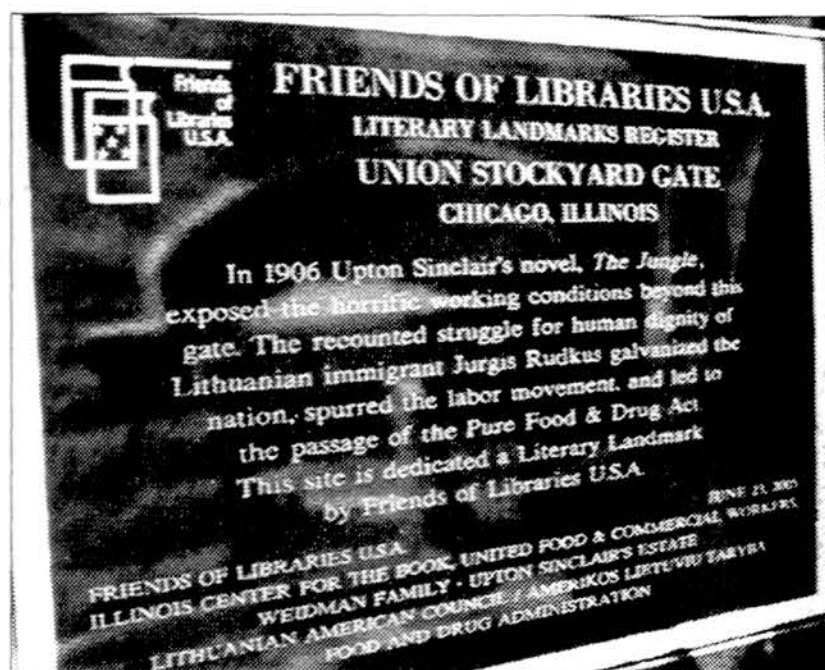
Abu pagrindiniai Čikagos dienraščiai „Chicago Tribune“ ir „Chicago Sun-Times“ atsiuntė savo atstovus su fotografais. Taip pat dalyvavo „Lietuvos ryto“ atstovas Algis Vaškevičius. Iškilmes filmavo Amerikos lietuvių televizijos vadovas Arvydas Reneckis. ALTo įstaiga perdavė spaudos pranešimą Lietuvos žiniasklaidai. Čikagos Knygos centras dalyviams dovanojo kasetėse įkaltą visą romaną, išleistą „Blackstone“ leidyklos.

Po iškilmių dalyviai dar ilgai kalbėjosi su svečiais ir dalinosi prisiminimais apie tuos laikus, kai per šiuos vartus žygiuodavo tūkstančiai lietuvių.

ALTo informacija

Skerdyklų vartai.

Vartų lentelė.

S. Kuprys, A. Daunoravičius ir Rocco Staino.

Garbės svečiai su ALTo pirmininku Sauliumi Kupriu (2 iš k.) ir LR generaliniu konsulu Čikagoje Arvydu Daunoravičiumi (1 iš deš.).

Visos nuotr. Vidos Kuprytės.